Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען!

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 225 (917 | Łódź, Poniedziałek 4 Października 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג כו תשרי תרפ"ז. | Nr. 225 (917

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

ערשטע זיצונג פון נייעם מיניסטארען-ראט.

היינט ווערט דעצידירט די פראגע וועגען א שטרייק אין לאדז.

וואהלען צום לאדזער שטאדט-ראט נאך נישט געפסל'ט.

מיר האבען נעכטען געבראנגט די ידיעה, אז אין לאדז האבען זיך פער-שפרייט קלאנגען, דאס דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל האט גע-פסל'ט די וואהלען צום לאדזער שטאדט-ראט. מיר האבען די דאזיגע ידיעה גע-שטעלט אונטער א פראגע-צייכען, ווייל מיר האבען פון קיין אפיציעלער שטעל נישט בעקומען אויף איהר קיין בע-שטעטיגונג.

נעכטען האבען מיר זיך טעלעפאניש געווענדעט צום אדוואקאט ברייטער אין ווארשא, וועלכער פיהרט דעם דא-זיגען פראצעס וועגען די לאדזער שטאדט-ראט-וואהלען. און ווי ה' ברייטער האט אונז אינפארמירט, איז די ידיעה פריהצייטיג, ווייל דער אורטייל פון העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבו-נאל איז נאך נישט ארויסגעטראגען געווארען.

גענעראל מאלטשעווסקי ווערט אונטערזוכט דורך פסיכיאטרען.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) אין ווארשאווער מיליטער-געריכט איז ארויסגערופען גע-ווארען דער געוועזענער קריגס-מיניס-טער פון וויטאס'עס רעגירונג, גענעראל מאלטשעווסקי, וועלכער איז אונטער-זוכט געווארען דורך דאקטוירים פסיכי-אטרען.

די דאקטוירים וועלען ערשט פעסט-שטעלען דעם דיאגנאז אין 10–12 טעג ארום.

פארוואס זענען יוד. זעלנער נישט בעפרייט גע-ווארען אויף יו"ט?

אינטערפעלאציע פון דעפ. פארבשטיין

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) צוליב דעם, וואס פיל יודישע זעלנער זענען אויף די צווייטע טעג יום-טוב נישט בעפרייט געווארען, האט דעפ. פארבשטיין איינ-געטראגען אן אינטערפעלאציע צום קריגס-מיניסטער.

ערשטע זיצונג פון מיניסטארען-ראט

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) היינט 5 נאכמיטאג איז אונטערן פארזיץ פון פרעמיער מארשאל יוזעף פילסודסקי פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון מיניסטארען-ראט.

די זיצונג האט געדויערט ביז 8 אין אווענד. ס'זענען ארומגערעדט גע-ווארען פראגען וועגען דורכפיהרען א רייה בעשלוסען, וועלכע זענען אנגענומען געווארען דורכ'ן פריהערדיגען קאבינעט פון פראפ. בארטעל.

וועט זיין א שטרייק אין דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע?

היינט דארף דעצידירט ווערען די פראגע, צי די טעקסטיל אינדוסטריע-לער וועלען דערלאזען, אז ס'זאל אויסברעכען א שטרייק אין דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע.

די ארבייטער גרייטען זיך ענערגיש צו דער אקציע.

(פרטים – זעה 4-טע זייט)

„נחלת יעקב" און „נחלת יוסף".

אנקלאגעס צום ציוניסטישען צ.כ.

ווארשא, 3. (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) היינט האבען זיך צום צ. ק. פון דער ציוניסטישער אר-גאניזאציע אין פוילען געווענדעט איי-ניגע צעהנדליג מיטגלידער פון די גע-זעלשאפטען „נחלת יעקב" און „נחלת יוסף".

די דעלעגאציע האט זיך בעקלאגט אויף די צרות. וועלכע זענען געגען זיי בעגאנגען געווארען אנגעווייזען אויף די הזיקות, וואס זיי האבען.

דער צ. ק. האט דער דעלעגאציע געענטפערט, אז מ'מוז נאך אפווארטען א געוויסע צייט.

אויטארען-קאנפערענץ היין קראקע און זאקאפאנע.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) די אנטיילנעהמער פון דער אינטערנאציאנאלער אויטארען-קאנפערענץ אין ווארשא זענען ארויס-געפאהרען אויף אן אויספלוג קיין קרא-קא און זאקאפאנע.

האנדווערקער מעגען זיך אריינציהען עלעקטרי אהן דער ערלויבניש פון ווירט.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) אויף א קאטאציע, וואס ס'האט אריינגעטראגען אין העכ-סטען געריכט דער דעפ. אדוו. הארט-גלאס, האט דאס העכסטע געריכט ארויס-געטראגען אן אורטייל, לויט וועלכען האנדווערקער מעגען זיך אריינציהען עלעקטריע אין זייערע ווארשטאטען אהן דער ערלויבניש פון ווירט.

רוסלאנד שטרעבט צו אן אויסלענדישער הלואה,

כדי צו קענען קויפען אין ענגלאנד.

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.) אין א גע-שפרעך מיט ענגלישע זשורנאליסטען האט קראסין ערקלערט, אז דער הויפט-ציל פון דער סאוויעטישער אויסערן-פאליטיק איז איצט צו בעקומען אן אויסלענדישע הלואה, כדי צו קענען מאכען גרעסערע קניות אין ענגלאנד.

פאלקאוויניק וועדזשוואוד בעזוכט ארץ-ישראל.

ירושלים. (י. ט. א.) דער מיטגליד פון ענגלישען פארלאמענט פאלקאווניק וועדזשוואוד, וועלכער איז בשעת דער רעגירונג פון דער לייבור פארטיי גע-ווען קאנצלער פון דער גראפשאפט לאנ-קאסטער, קומט סוף אקטאבער קיין ארץ-ישראל אין דער בעגלייטונג פון זיין פרוי און איינעגע מיטגלידער פון דער אונאפהענגיגער ארבייטער פארטיי. פאלקאווניק וועדזשוואוד האט בדעה אויסצופארשען די ענטוויקלונג פון דער יודישער אויפבוי-ארבייט אין א"י.

העברעאישער קולטור-צוזא-מענפאהר אין ליטע.

קאוונע. (י.ט.א.) דא איז פארגעקו-מען די ערעפענונג פון קאנגרעס פאר העברעאישע קולטור און ערציהונג אין ליטע. דער ליטווישער מיניסטער פון פאלקס-בילדונג און רעליגיעזע ענינים האט אין ווארעמע ווערטער בעגריסט דעם צוזאמענפאהר אין נאמען פון דער רעגירונג.

מארגען

הויבט זיך אן צו דרוקען אין
„נייעם פאלקסבלאט"

דער נייער

ראמאן

געדענקט: אין מארגענדיגען נומער!

דער רוסיש-ליטווישער טראקטאט איז געגען פוילען?

„טאסס" לייקענט-אפ.

קאוונע. 3. (ספ. טעל.) די ליטווישע אפיציעלע צייטונגען שרייבען-אונטער, אז דער הויפט-פונקט פון דעם גאר-וואס געשלאסענעם רוסיש-פוילישען טראקטאט איז אז סאוויעט-רוסלאנד אנערקענט די ליטווישע רעכט אויף ווילנא.

די סאוויעטישע טעלעגראפען-אגענטור „טאסס" לייקענט-אפ די ידיעות, אז איג'ם רוסיש-ליטווישען „טראקטאט זאלען זיין וואסער-פ'איז אגרעסיווע פלענער געגען פוילען.

בערלין. (א. ט. ע.) „ראטע פאהנע" טיילט-מיט, אז דער ליטווישער אמבא-סאדאר אין פאריז זאל זיך האבען אויס-געדריקט, אז די בעציהונג פון ליטע צו פוילען האט זיך בעדייטענד פערערגערט זייט מארשאל פילסודסקי האט איבער-גענומען די מאכט אין פוילען.

דייטש-פראנצויזישע פערשטענדיגונג איז נישט געווענדעט געגען קיין שום מלוכה, זאגט שטרעזעמאן.

בערלין, 3 (ספ. טעל.) אויף דער לעצטער זיצונג פון קאנגרעס פון דער דייטשער פאלקס-פארטיי אין קעלן, האט ד"ר שטרעזעמאן, אלס פארזיצער פון דער פארטיי, אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער פאליטישער לאגע אין דייטשלאנד אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע אינטערנאציאנאלע געשעהעניש.

שטרעזעמאן האט אנאליזירט די פריהערדיגע דייטשע אויסערן-פאליטיק, וועלכע האט זיך בעזירט אויף שטעלען א ווידערשטאנד דער קאאליציע, און די איצטיגע – וועלכע האט צו פערצייכענען אזעלכע נצחונות פאר דייטשלאנד, ווי: לאקארנא און איצט דאס בעקומען אנ'ארט אין דער פעלקער-ליגע.

וואס ס'איז נוגע דער פערשטענדיגונג אין פראנקרייך – האט שטרעזעמאן געזאגט – קען מען נישט לייקענען, אז דער אקט אין גענף, און די באזע פאר דער אלגעמיין-אייראפעאישער פערשטענדיגונג. איך גלויב טיף, אז פראנקרייך האט ערנסטע כוונות לגבי דייטשלאנד. דאס אויפבויען פון דייטשלאנד קען נאר פארקומען אויפ'ן יסוד פון שלום-פאליטיק.

שטרעזעמאן האט ווייטער ערקלערט, אז די פערשטענדיגונג צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך איז גישט געווענדעט נישט געגען ענגלאנד און נישט געגען וועלכער ס'איז אנדערער מלוכה.

פאריז, 3 (טפ. טעל.) טשעמבערלען איז היינט אנגעקומען קיין פאריז און אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט בריאנ'ען.

קיין אפיציעלער קאמוניקאט וועגען דער קאנפערענץ איז נישט ארויסגעלאזט געווארען. מ'שמועסט נאר, אז בריאן און טשעמבערלען האבען ארומגערעדט פראגען, וואס שטעהען אין צוזאמענהאנג מיט דער פערשטענדיגונג צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך.

טויט פון 2 דייטשע ארבייטער

בעת אנ'אינצידענט מיט אנ'אפיציר.

מיינץ, 3 (ספ. טעל.) אין הערמערס-היים איז פארגעקומען אנ'אינצידענט, וואס האט זיך פערענדיגט מיט'ן טויט פון 2 דייטשע ארבייטער.

ווי מ'גיט איבער זענען די ארבייטער אנגעפאלען אויפ'ן אפיציר פער-טיידיגענדיג זיך, האט דער אפיציר אויס-געשאסען פריהער אין דער לופט און שפעטער אויף די אנפאלער.

געמיינזאמע פינאנץ-פאליטיק

צווישען בעלגיען און פראנקרייך.

פאריז, 3 (ספ. טעל.) דער בעלגי-שער פינאנץ-מיניסטער איז אנגעקומען קיין פאריז, כדי צו פיהרען אונטער-האנדלונגען מיט פראנקרייך וועגען קא-ארדינירען די טעטיגקייט פון ביידע רע-גירונגען אויפ'ן פינאנציעלען געביט.

„מ'קען זיין א פרומער יוד אהן העברעאיש".

די בודאפעשטער יודישע געמיינדע געגען העברעאיש.

בודאפעשט. (יט"א) אין די יודי-שע שולען אין בודאפעשט לערנט מען בכלל ווייניג העברעאיש. אנ'אויסנאהם איז די יודישע גימנאזיע, וואו דער למוד פון העברעאיש איז געווען גוט אוועקגעשטעלט א דאנק די בעמיהונגען פון די פעדאגאגען דר. ווירהער און דר. פירסט. איצט אבער האט די פער-וואלטונג פון דער יודישער געמיינדע אין בודאפעשט פערבאטען ווייטער צו לערנען העברעאיש דער דאזיגער פער-באט האט ארויסגערופען א פערביטערונג צווישען די עלטערן פון די יודישע שילער, וועלכע האבען איינגעארדענט א פראטעסט-פערזאמלונג און אוועק-געשיקט א דעלעגאציע צו דער פער-וואלטונג פון דער געמיינדע, פארערנ-דיג מבטל צו מאכען דעם פערבאט. דער פארזיצענדער פון דער געמיינדע האט ערקלעהרט דער דעלעגאציע, אז מען קען זיין א גוטער און פרומער יוד, נישט לערנענדיג העברעאיש.

די דאזיגע ערקלערונג האט ארויס-גערופען א שארפען פראטעסט מצד דער דעלעגאציע. וועלכע האט דעמאנסטרא-טיוו פערלאזען די געביידע פון דער קהלה.

נאך א רומענישער טראנפאלגער

זיך אבגעזאגט פון טראן.

וויען, 3. (ספ. טעל.) פון בוקארעשט טיילט מען מיט, אז דער פרינץ מיקאלאי, וועלכער איז געווארען טראנפאלגער, נאכדעם ווי קארל האט זיך אב-געזאגט, האט בעשלאסען זיך אויך אבצוזאגען פונ'ם טראן.

ווי מ'גיט איבער האט זיך פרינץ מיקאלאי צוקריגט מיט דער מוטער און דאס זאל זיין די סבה פון זיין אבזאגען זיך. (צי איז עס נישט ווידער-אמאל א מעשה מיט א יודיש מיידעל?...)

בוקארעשט, 3. (ספ. טעל.) די קעניגין מאריא האט אבגעלעגט איהר רייזע קיין אמעריקא צוליב'ן אבזאגען זיך פון טראנפאלגער מיקאלאי.

אנ'אוואנטורע אין ווארשאווער קרייז-געריכט.

ארעסטירטע קאמוניסטען שטעלען ווידערשטאנד דער פאליציי

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) עהערנעכטען האט א פאליציי-פאטרול געבראכט אין קרייז-געריכט 3 קאמוניסטען, וועמענס פרא-צעס ס'האט געדארפט פארקומען.

די ארעסטירטע האבען זיך אבער אפגעזאגט דורכצופיהרען געוויסע פאר-מאליטעטען אין דער געריכט-קאנצע-לאריע און צום סוף ערלאנגט, אז אין טורמע זאל מען זיי אפפיהרען אין א קארעטע און נישט צופוס.

די פאליציאנטען האבען דערפאר די ארעסטירטע ארויפגעלעגט קייטלעך אויף די הענד. ערשט דאן האבען די ארעסטירטע זיך געווארפען אויף די פאליציאנטען און געשטויסען מיט די פיס.

א פערשטארקטע פאליציי-וואך האט די ארעסטירטע אפגעפיהרט אין טורמע.

ווייטערע פרטים וועגען די יודישע קרבנות אין פלארידא.

ניו-יארק, (י. ט. א.) לויט די לעצטע פעסטגעשטעלטע ידיעות זענען בעת דעם מורא'דיגען ציקלאן אין פלא-רידא דער'הרג'עט געווארען 6 יודען און העכער 100 יודען זענען שווער אדער לייכט פערוואונדעט געווארען. דער מאטעריעלער היזק פון די יודישע איינוואוינער פון די מקומות, וואס זע-נען פערוויסט געווארען צוליב'ן ציקלאן, ווערט געשאצט אויף 20 מיליאן דאלאר.

דער קאמיטעט צו העלפען די יודען, וואס האבען געליטען פון ציקלאן, האט ארויסגעגעבען אנ'אויפרוף צום אמערי-קאנישען יודענטום, אין וועלכען עס ווערט געפאדערט בעשטייערן זיך לטובת דעם אויפבוי-פאנד פון די גע-ליטענע יודען.

אנ'אפיציעלע ערקלערונג פון דער דאנציגער פאליציי

די עלילת-דם-רעוויזיע אין דאנציג.

דאנציג. (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ, וועלכע האט זיך בע-וויזען אין א ווארשאווער יודישער צייטונג, אז די דאנציגער פאליציי זאל וועלען האבען אינספירירען אנ'עלילת-דם און צו דעם צוועק אונטערגענומען א רעוויזיע ביים ארטאדאקסאלען שוחט אין דאנציג, האט די דאנציגער פאליציי עפענטליך געמאלדען, אז זי האט קיינ-מאל נישט געהאט בדעה צו בענוצען זיך מיט אזעלכע מיטלען בנוגע דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע די פא-ליציי טראקטירט שטענדיג גלייך מיט אלע אנדערע בירגער. די רעוויזיע איז פארגענומען געווארען אויפ'ן סמך פון א מסירה און בכדי נישט צו דערלאזען, אז ביי א טייל פון דער בעפעלקערונג זאל זיך אנהויבען וועבען א לעגענדע וועגען א ריטועלען מארד, איז די פא-ליציי גלייך עפענטליך ארויסגעטרעטען, כדי די, אין וועמענס אינטערעסען ס'איז געווען צו בעשולדיגען יודען אין א ריטועלען מארד, זאלען זיך קענען איבערצייגען, אז זייער מסירה איז גע-ווען נישט קיין ריכטיגע. ביים אויס-פארשען האבען זיך די קרימינאל-בע-אמטע געמוזט אויפיהרען, ווי דאס זעהט פאר דאס געזעץ אין פאלען פון אזעל-כע אונטערזוכונגען, וועלכע זענען גע-בונדען מיט קרימינעלע פערברעכענס. די פאליציי ערקלערט, אז ווען זי זאל געוועז וועלען דעם ענין צובלאזען, וואלט זי די זאך גלייך נישט ליקווי-דירט. פון מאסגעבענדע דאנציגער קרייזען ערקלערט מען, אז ס'איז צו בעדויערען, וואס צוליב דער נאטיץ אין דער ווארשאווער יודישער צייטונג, האט אויך די דאנציגער פרעסע געמוזט וועגען דעם שרייבען, דאס האט גע-בראכט געוויסע שאדען, ווייל ס'ענען דאך פארהאן איבערגלויביגע מענשען, וועלכע זאגען, אז מ'האט דעם ענין געוואלט פערטושען.

שטרייק פון פארם-ארבייטער אין האמבורג.

האמבורג, 3 (ספ. טעל.) דער שטרייק פון די פארם-ארבייטער אין האמבורג דויערט.

די פראפעסיאנעלע פעראיינען טראכ-טען וועגען פערשארפען דעם שטרייק...

א קאזינא

אינ'ם געוועזענעם הויף פון טערקישען סולטאן.

קאנסטאנטינאפעל, 3 (ספ. טעל.) דא איז אינ'ם געוועזענעם הויף פון סולטאן אבדול-האמיד אינם אילדיז-קיאסק געעפענט געווארען א קאזינא. דעם קאזינא האלט אויס דער איטאל-יענער סעררא, וואס האט פרעכטיג אויס דעקארירט דעם הויף. אויף דער ער-עפנונג זענען אנוועזענד געווען פאר-שטעהער פון די טערקישע און אויסלענ-דישע קאלאניעס.

א יוד – רומענישער עהרען-קאנסול אין אמעריקא.

ניו-יארק. (י.ט.א) דער רומעניש-ענגלישער פאעט, דער יוד לעאן פערא-רו, וואס שטאמט פון רומעניען, איז בעשטימט געווארען אלס עהרען-קאנסול פון רומעניען אין די פעראייניגטע שטא-טען. דער עקזעקוטיוו-קאמיטעט פון די רומענישע יודען אין אמעריקא האט בעשלאסען צו פייערען די דאזיגע בע-שטימונג. אויף דער פייערונג וועלען זיין פערטרעטען אלע רומעניש-יודישע קאלאניעס אין אמעריקא.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקה
9 קאנסטאנטינאווסקא 9
טעלעפאן 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
פערשלעכטערונגען פון 2 ביז 2 און פון 5–7. 175
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכט.

Dr. PRYBULSKI

צוריקגעקעהרט – זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
ווענערישע- און האר- הויט - קראנקה מענער-שוואכע,
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען. – נעמט אן 9–1, 4–8 אוו., דאמען: 4–5

Dr. J. HERSZFINKIEL
Zawadzka 15, tel. 11-87.
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
איז צוריקגעקעהרט.

Dr. M. Lichtensztajnowa
קינדער-קראנקהייטען.
נעהמט אן אין לעטשניצע „פאמאט" אלעקסאנדראווסקא 1 פון 12—2 און פון 3—5 נאכמיטאג. 786
אין דער היים **Andrzeja 28** פון 5-7

בעקאנטמאכונג.

דערמיט האב איך דעם כבוד מיטצוטיילען, אז
מארגען, דינסטאג, דעם 5. אקט. ד. י., 5 נאכמ.
ווערט נאך א גרינדליכען רעמאנט ערעפענט מיט קאמפארט-איינגעריכטעטער
„קאפע-רעסטאראן"
אונטער דער פירמע
„BRISTOL", Piotrkowska 30 tel. 25-91.
מיט אכטונג ה. בערנהיים.
בעמערקונג: קירצליך ווערט ערעפענט דער האטעל „Monopol" זאוואדזקא 7, טעל. 51-94, אונטער דער לייטונג פון ש. בערנהיים.
1271

קומט און איבערצייגט אייך!

אלער ארט ביטעס, פאראניעס, רעקורסען, אפעלאציעס און אלע געריכטס-, לעגאנס-, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא
„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער-אנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאן שווייצער איבערזעצונגען: האנדעלס און פריוואט-קארעספאנדענץ, קאנטראקטען, פראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט אייגענע קאסטען.
מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25% ביליגער.

געגען בעלוינונג.

אויפ'ן הויף פון פאלודניאווא 20 האב איך פער-לוירען א פאטפעל מיט פערשידענע דאקומענטען, ווי אויך עטליכע פראטעסטירטע וועקסלען, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט אין 52 זל. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען דאס געלד זיך צו האלטען און די געפונענע דאקומענטען אפצוברענגען געגען בעלוינונג צו גורניעצקי, פאלודניאווא 20 אדער אין אדם. פון „ייעם פאלקסבלאט". 1278
די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג.

קוואליפיצירטע
מענער-שניידער-ארבייטער
ווערען געזוכט ביי
גלאסמען און האזשמיערסקי
פעטריקאווער 114. 1268

Dr. med. Braun
פאלודניאווא 23, טעל. 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע-קראנקהייטען און מענער - שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל.)
נעהמט אן פון 9–12 און פון 5–8 אוונט.

די „זעלבע יענטע"

אַ ביסעל אַנדערש געשלייערט.

דער לעצטער רעגירונגס-קריזיס, וואָס איז ליקווידירט געוואָרען דורכ'ן קומען פון מאַרשאַל יוזעף פילסודסקי צו דער אָפיציעלער אָנפיהרערשאַפט איבער'ן לאַנד, האָט אַרויסגערופען פערשידענע מחשבות'ן און אַ שטיקעל חשבון הנפש אין דער וואַרשאַווער פוילישער פרעסע, וואָס שטעלט זיך אָפּ אויף בעזונדערע פעהלערען פון די ביז-איצטיגע באַרטעל-רעגירונגען.

מיר ווילען דאָ בקיצור ברענגען די כאַראַקטעריסטישטע פון זיי:

אַזוי, למשל, שרייבט די אָפיציעלע „עפּאָקאַ", (נעוו. „נאָווי קוריער פּאָלסקי") אַז אין רעזולטאַט איז אונגעהויער סימפּטאָמאַטיש די איבערגרופּירונג פון די נעמען, און די איבערגעשטאַלטיגונג פון קאַבינעט „באַרטעל – פּילסודסקי" אויף אַ קאַבינעט פון „פּילסודסקי – באַרטעל".

אויף אונזער לשון הייסט עס אפילו: „די זעלבע יענטע"...

משמעות, אָבער אַז די „עפּאָקאַ" שטעהט אויך געוויסערמאַס אויפ'ן זעלבען שטאַנדפּונקט, ווארום זי פערזיכערט דאָך, אַז – אין דעם אינערליכען לעבען פון קאַבינעט וועלען נישט פאָרקומען קיין שום ממשות'דיגע ענדערונגען, ווייל מאַרשאַל פּילסודסקי איז אַזוי אויך בעלעסטיגט מיט זיינע פונקציעס אַלס קריגס-מיניסטער און מיליטערישער גענעראַל-אינספעקטאָר, און באַרטעל בעשעפטיגען זיך מיט בילדונגס-ענינים איז אַ ציטווייליגע ערשיינונג

דער מהות פון דער נייער ענדערונג – שרייבט די „עפּאָקאַ" – בעשטעהט אין דעם, וואָס מאַרשאַל פּילסודסקי נעהמט איצט אויף זיך לגבי דעם פאָלק, דעם פּאַרלאַמענט און דעם מלוכה-פּרעזידענט די גאַנצע אַחריות פאַר די קאָנסעקווענצען פון דעם רעוואָלוציאָנערישען מאַי-טאָט. ער נעהמט אויף זיך דעם חוב צו בעווייזען, אַז די דאָזיגע מאַי-טאַט איז נישט נאָר געווען נויטיג צוליב'ן פריהערדיגען תוהו ובוהו און שלעכטס, נאָר אַז ער איז אויך געווען צוועקמעסיג, כל-זמן ער האָט געפיהרט צו דער פערבעסערונג פון דער לאַגע אין לאַנד. אין די פּערסאָנעלע ענדערונגען זעהט די דאָזיגע צייטונג נישט איין קיין פּאָליטישען כאַראַקטער, און זי שטעלט נאָר פעסט, אַז פּילסודסקי האָט געמוזט און געהאַט דאָס רעכט צו אַרומרינגלען זיך מיט אַזעלכע מענשען, צו וועלכע ער האָט צוטרוי.

הכלל – „געענדערט קאָן נאָר ווערען די טאַקטיק, וואָס אָנבעלאַנגט פון די נישט-שטאַנדהאַפטע קרעפטען-פערהעלטענישען אין פּוילען און אויסלאַנד".

וואָס שייך די פּערסאָנעלע ענדערונגען האָט דער „ראָבאָטניק" אַ לחלוטין אַנדערע מיינונג, און איהם שמעקט לחלוטין נישט, וואָס אין דער רעגירונג זענען אַריין אַזעלכע צוויי אויסגעשפּראָכענע מאָנאַרכיסטען, ווי מעישטאָוויטש און ניעזאַביטקאָווסקי, מיט וועלכע עס וועט מוזען זיצען דעט. מאַראַטשעווסקי. (פּ.פּ.ס.) „ווייזט אויס, אַז פּילסודסקי וויל דורך דער מעכטיגקייט פון זיין אינדיווידואַליטעט אפּרייבען די שאַרפע ווינקלען פון די בולט'ע ספקות" – אַזוי מיינט דער „ראָבאָטניק", וועלכער איז בפירוש איבעראַשט פון דער געשאַפענער ווענדונג אויף רעכטס. עס איז באמת נישט קיין שאָד די געוועזענע באַרטעל-רעגירונג, בעת אויף איהר אָרט איז געקומען די רעגירונג פון יוזעף פּילסודסקי, וואָס וועט געוויס אָנהויבען אַ נייע פּאָליטישע תקופה. אָבער – די מענשען, וואָס האָבען איבערגענומען די מיניסטאָרען - פּאָרטפעלען געהערען צו ראַדיקאַל - געגנערישע ריכטונגען אין דער היגזיכט פון געזעלשאַפטליך-פּאָליטישען געדאַנק".

אַט דאָ זעהט דער „ראָבאָטניק" אַ סכנה פון אונפּראָדוקטיווקייט אין דער אויסערליכער אַרבייט. בנוגע דער אויסערן - פּאָליטיק צווייפעלט ער אָבער נישט, אַז זי וועט נישט געענדערט ווערען איבערבלייבענדיג טריי דעם שלום-פּראָגראַם.

קלאָרע דיבורים רעדט, פערשטעהט זיך, די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ פּאָראַננאַ" (דוואָ-גראָשע).

אויב דער רעגירונגס-אָרגאַן די „עפּאָקאַ" שרייבט, אַז מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אויף זיך איצט גענומען די גרויסע התחייבות און די אחריות – וואַרפט איצט די „ג.פּ.וו.". די גאַנצע אחריות אויף פּילסודסקי'ן.

„פאַר די דריי רעגירונגען פון באַרטעל'ן – שרייבט די דאָזיגע צייטונג – איז ער געווען מאָראַליש פאַראַנטוואָרטליך, אַלס שעפער פון דער מאַי-איבערקעהרעניש, און פאַטראָן פון פּרעמיער. די דאָזיגע רעגירונגען האָבען זיך קאָמפּראָמיטירט – דאָס איז פאַר „גאַזעטאַ פּאָראַננאַ" קלאָהר, ווי דער טאָג, און איצט איז... פּילסודסקי געצוואונגען געוואָרען דורכ'ן סיים צו נעהמען אויף זיך די אחריות פאַר די אינטערעסען פון לאַנד נאָך דער מאַי-רעוואָלוציע. „דער שוואַכער צווינגט דעם שטאַרקען".

צו ראַטעווען די לעגענדע וועגען נאָך-מאַי-רעגירונגען אַלס רעגירונגען פון מאָראַלישער סאַנאַציע – האָט די סטאַטוס געמוזט אַראָפּ פון דענקמאַל, און עס איז גוט אַזוי, ווייל ס'איז שוין צייט אַ סוף צו מאַכען מיט דער אַלטער טראַדיציע פון קאָנספּיראַטיווע רעגירונגען פון סולציוביעק און דרוגעניק"...

אין סך הכל:

די „גאַזעטאַ פּאָראַננאַ", ווי מיר זעהען, איז אפילו צופרידען, די „עפּאָקאַ" – אוראי, און אויב דער „ראָבאָטניק" איז ווייט פון נתפּעל-ווערען, איז עס דאָך שוין אונזער גורל, אַז אויך מיר וואַרטען אויף מעשים.

„מיר וואַרטען אויף דעם פּראָגראַם און אויף דער טעטיגקייט".

צווישען האַמער און אַמבאָס.

שווערע מצב פון די „פרעמדע" בירגער און היימלאָזע אין רומעניע.

(קאָרעספּאָנדענץ צום „נייעם פאָלקסבלאַט").

די לאַגע פון צעהנדליגער טויזענדער יודען אין בוקאָווינע, וועלכע זענען דורך דעם בירגער-געזעץ בערויבט געוואָרען פון זייער בירגערשאַפט, ווערט וואָס אַמאָל אַלץ ערגער.

ווי בעקאַנט, האָט די געוועזענע רעגירונג פון די „ליבעראַלען" ניט צוגעלאָזט קיין יודישע אַפּליקאַנטען אין בוקאָווינע צו בעקומען די גילטיגע בירגער פּאַפּירען, און פילע יודישע בירגער פון בוקאָווינא זענען ערקלערט געוואָרען פאַר פרעמדע.

די דאָזיגע אונגערעכטיגקייט האָט אַרויסגערופען גרויסע פּראָטעסטען סיי מצד דעם אינלאַנד, סיי מצד דעם אויסלאַנד. עס איז געוואָרען אָנגעוויזען, אַז די שטעלונג פון דער רומענישער מאַכט לגבי די דערמאָנטע בירגער, איז ניט געזעצליך און שטעהט אין אַ שאַרפער סתירה צו די פּונקטען פון דעם סאַן זשערמענער פרידענס-אָפּמאַך.

באַלד ווי די פּראָטעסטען זענען דערגאַנגען צו די אויערן פון דער פעלקער-ליגע, האָט די רעגירונג אפילו געפּרובט בערוהיגען די אויפגערעגטע עפענטליכקייט און זי האָט אָפּגעגעבען ערקלערונגען, אַז אין דער פראַגע וועגען דער בירגערשאַפט, וועט מען האַנדלען מיט יושר, עס וועלען אָנגענומען ווערען די נויטיגע מיטלען מען זאָל קיינעם ניט וועלען, און דעריבער איז בכלל ניט פאַרהאַנען וועגען וואָס אַזוי שטאַרק צו ליאַרעמען...

עס האָט ניט לאַנג געדויערט, און די רעגירונג האָט מאַקע געשאַפען בירגער-שאַפטס-קאָמיסיעס, אויף צו פּרובען פון דאָס ניי די אומשטענדען און די פּאַפּירען פון יענע בירגער, ביי וועלכע מען האָט צוגענומען די בירגערשאַפט.

אָבער אַנשטאָט צו פערגרינגערן די בעשטימונגען פון דעם בירגערשאַפטס-געזעץ, האָבען די קאָמיסיעס אַזוי געאַרבייט, אַז די צאָהל פון די נייע היימ-לאָזע איז גאָר געוואַקסען און זיך פון טאָג צו טאָג פערגרעסערט.

עס איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז מען האָט יודישע בירגער, וואָס וואוינען דאָ אין לאַנד צו דרייסיק און צו פערציג יאָהר, אַוועקגענומען די בירגערשאַפט און זיי געמאַכט פאַר „פרעמדע".

עס האָבען ניט געהאָלפען קיין שום פּראָטעסטען, עס האָבען נישט גענוצט אַלע אַפּעלאַציעס צו די העכסטע געריכטען פון טשערנאָוויץ און בוקארעשט, פילע טויזענדער געוועזענע עסטרייכישע בירגער, וואָס זענען דאָ געבאָרען, פיהרען דאָ זייערע געשעפטען און וואוינען אין דער בוקאָווינע שוין דורות פון יאָהרען, ווערען בעטראַכט מצד דער רעגירונג פאַר „פרעמדע" און מוזען זיך אונטערוואַרפען אַלע געזעצליכע בעשטימונגען, וואָס בעשטעהען דאָ אין לאַנד פאַר נישט געוואוינטע אויסלענדער.

אַזוי אַרום איז עס געקומען דערצו, אַז פאַר די טויערן פון דער טשערנאָוויצער סיגוראַנצע, (דאָס איז די פּאָליציי, וואָס פיהרט די השגחה איבער פרעמדע דאָ אין לאַנד,) ווערען יעדען טאָג פערזאַמעלט די נעכטיגע בירגער און היינטיגע „פרעמדע" זיי זאָלען זיך פערערגיסטרירען אין די קאָנטראָל-ביכער, וואָס ווערען אָנגעפיהרט פאַר פרעמדע.

עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז דער גורל פון די דאָזיגע בירגער אין בירגערעכט, איז ניט צו פערגלייכען מיט דעם גורל פון פרעמדע שטאַטס-בירגער, וואָס וואוינען אין רומעניען, ווארום בעת דער פרעמדער שטאַטס-בירגער, וועלכער פערבלייבט אין רומעניען צייטווייליג אָדער אפילו סטאַביל, קאָן באַווייזען, אַז ער בעלאַנגט אַלס בירגער צו דער אָדער יענער מלוכה, וועלכע שיצט איהם פאַר אומרעכט, איז דער נייער פרעמדער אַ פשוט'ער היימלאָזער, וועלכער האָט ניט קיין בירגערעכט אין קיין שום לאַנד פון דער וועלט.

עס זענען פאָרגעקומען פאַלען, אַז די סיגוראַנצע אין טשערנאָוויץ האָט געפאָדערט פון פילע איבערגעמאַכט געוואָרענע פרעמדע, זיי זאָלען בעצייטענס בעטען אַנ'ערלויבניש צו מעגען בלייבען דאָ אין לאַנד, הגם זיי האָבען נאָכגעוויזען, דאָס זייערע עלטערן זענען דאָ געבאָרען און אַז זייערע קינדער שטעהען אין די רייהען פון דער רומענישער אַרמעע. דאָס אַלץ האָט אָבער נישט גענוצט.

אַזוי זעהט אויס די לעצטע סטאַדיע פון די נייע היימלאָזע און אָט צו דעם האָט דערפיהרט דער אומגליקליכער בירגער-געזעץ, וועלכען דער פּאַרלאַמענט פון די „ליבעראַלען" האָט געשאַפען. מען האָט גענומען צעהנדליגער טויזענ-דער יודען-בירגער און מען האָט זיי געמאַכט פאַר פרעמדע, וועלכע האָבען אָבער אויך ניט די מעגליכקייט צו פערלאָזען דאָס לאַנד, מחמת קיין רעגירונג וועט זיי ניט אָנערקענען און ניט אַרויס-געבען זיי קיינע רייזע דאָקומענטען.

עס האָבען זיך געפונען אָפּטימיסטען, וואָס האָבען געגלויבט, דאָס וויבאַלד די ליבעראַלען וועלען אָפּטרעטען פון דער מאַכט און עס וועט קומען אַ נייע רעגירונג וועט דער אומגליקליכער בירגער-געזעץ איינגאַנצען רעווידירט ווערען. איצט ווייזט זיך אַרויס, אַז די אָפּטימיסטען זענען נישט גערעכט.

אין אַ נישט פיל גינסטיגערער לאַגע געפינען זיך עטליכע טויזענד אוקראַינער היימלאָזע פון בוקאָווינע און בעסאַראַביע

דער פּעראייניגטער עוואַקואַציע-קאָמיטעט אין פּאַריז האָט אפילו שוין אָנגענומען בעשלוסען דורכצופיהרען די ליקווידאַציע פון די אוקראַינער היימ-לאָזע אין רומעניען, איינצייטיג מיט דער ליקווידאַציע פון דער היימלאָזער-פראַגע אין די פערשידענע פּאָרטשטעט און טראַנזיט-לענדער. דער עמיגראַציע-קאָמיטעט אין טשערנאָוויץ האָט וועגען דעם געזאָלט רופען אַנ'אינטערפּאַרטייאישע בעראַטונג און געזאָלט שאַפען די ליקווידאַציע-קאָמיסיע, אָבער ביז היינט איז אין דער היגזיכט גאָר ניט געטאָן געוואָרען.

דערווייל ווערט דער מצב פון די אוקראַינער היימלאָזע וואָס אַ טאָג אַלץ ערגער, דער פּלאַן דורכצופיהרען אַ קאָלאָניזאַציע פון היימלאָזע אין אַרגענטינא און בראַזיליע, האָט זיך אויסגעלאָזט מיט גאָר ניט. פיל היימלאָזע וואָלטען אפילו געוואָלט צוריקפאָהרען קיין רוס-לאַנד. זענען אָבער די גרענעץ-פּונקטען צווישען רומעניען און רוסלאַנד געשלאָסען און צו פאָהרען איבער אַנ'אַנדער גרענעץ איז פערבונדען מיט גרויסע הוצאות.

פון דער אַנדערער זייט ווידער, העצט די קוזיסטישע בנופיא געזען די היימ-לאָזע, און זי פאָדערט פון דער רעגירונג, מען זאָל די פרעמדע, וואָס גיכער אַרויסשיקען, מאָטיווירענדיג דאָס מיט'ן שווערען עקאָנאָמישען מצב פון לאַנד.

אַזוי אַרום געפינט זיך אויך דער אוקראַינער היימלאָזער אין רומעניע צווישען האַמער און קאָוואַדלע, פון איין זייט סטראַשעט מען איהם אַרויס-צוטרייבען, און פון דער אַנדערער זייט שטעלען זיך איהם אין וועג קוואָטע-גזרות, פערמאַכטע גרענעצען און פילע אַנדערע עמיגראַציע-מניעות.

(יט"אַ) ח. געלער.

פון כאַאָס צו פּלאַנמעסיגע אַרבייט.

טעטיגקייט פון געזעלשאַפט „אָרט" אין די יאָהרען 1923–1925.

בערלין (יט"אַ) דער פערבאַנד פון די געזעלשאַפטען „אָרט" האָט איצט פערעפענטליכט אַ גענויען בעריכט פון זיין טעטיגקייט אין די יאָהרען 1923 1925. דער בעריכט שטעלט פעסט, אַז אין משך פון בעריכטס-פעריאָד איז אין ווירטשאַפטליכען לעבען פון מזרח-אייראָפּאַ פאָרגעקומען אַ ווענדונג פון פריהערדיגען כאַאָס צו פּלאַנמעסיגער אָרגאַניזירטער אַרבייט. אין פערלויף פון דער בעריכטס צייט האָט „אָרט" געגרינדעט אין פערשידענע לענדער 28 פּראַקטישע אויסבילדונגס-קורסען פאַר דערוואַקסענע אין אַ מוסטער-ווערקשטאַט פאַר מעבעל-שטעלערייי. די אַלגעמיינע צאָהל שילער, וועלכע האָבען בעזוכט די „אָרט"-אַנשטאַלטען בעטרעפט 5,670. אויפ'ן לאַנד-ווירטשאַפטליכען געביט איז דער „אָרט"-פערבאַנד געקומען צו הילף אין דער דאָזיגער צייט 3,500 פאַמיליעס מיט קרעדיטען און לאַנד-בעראַטונגען, ווייטער האָט דער „אָרט"-פערבאַנד געגעבען די ערשטע מאַטעריעלע און אָרגאַניזאַטאָרישע הילף די פּיאָנערען פון דער יודישער איבערוואַנדערונגס-בעוועגונג (בעריפס-ענדערונג) אין רוסלאַנד: אַרום 1800 אַרבייטער און האַנדווערקער האָבען בעקומען מאַשינען און ווערקצייג אויף קרעדיט.

אין דער זעלבער צייט זענען דורכ'ן אָרט-פערבאַנד געשאַפען געוואָרען פּאָלגענדע בעזונדערע אינסטיטוציעס: 1) יודישער אויסבוי-פאָנד, וועלכער האָט דעם צוועק קאָנצענטרירען די צוזאַמ-גענזאַמעלטע מיטלען אויף קרעדיט-הילף פאַר יודישע האַנדווערקער און אַרבייטער און דורכפיהרען אַ קאָנטראָל פון די טראַנזאַקציעס. 2) „קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפט פון איינקויפען", וואָס האָט די אויפגאַבע איינצוקויפען און פערטיילען ווערקצייג און רויה-מאַטעריאַלען פאַר האַנדווערקער אויף קרעדיט.

די אַלגעמיינע סומע פון די צונויפגעזאַמעלטע מיטלען, וועלכע זענען פערוועדעט געוואָרען אין דער בעריכטס-צייט פון די יאָהרען 1920 1923 האָט בעטראָפען 396,365 דאָלאַר. אין לעצטען בעריכטס-פעריאָד אין די יאָהרען 1923 1925, האָט זיך די בעט עפענדע סומע פערדאָפּעלט און האָט בעטראָפען 780,000 דאָלאַר. אין די יאָהרען 1925 1923 זענען ענטשטאַנען אַ רייהע „אָרט"-אָרגאַניזאַציעס אין פערשידענע מערב-אייראָפּעאישע לענדער, וואו די אידעאַלען און די סאָציאַלע אויפגאַבען פון „אָרט" האָבען צוגעצויגען איינפלוסרייכע קרייזען, איבערהויפּט צווישען די פראַנצויזישע און דייטשע יודען.

נייע פאַנטאַסטישע ערקלערונגען פון מערדער שרעדער.

ער וויל נאַכאַמאָל אַרייַנציהען האַאַסען אין מאָרד.

בערלין. (י. ט. א.) פון מאַגדעבורג מעלדעט מען: דער מערדער שרעדער, וועלכער איז פער'משפט געוואָרען צום טויט, האָט אָנגעגעבען אַלס מאָטיוו פון זיין אַפּעלאַציע געגען טויט-אורטייל, אַז ער איז אָנגערעדט געוואָרען צו ערמאָרדען דעם בוכהאַלטער העלינג דורך זיין געוועזענער כלה הילדע נאָרדאַ גענצע. ווייטער ערקלערט שרעדער, אַז פריילין גענצע זאָל האָבען כלומרשט געווען אין נאָהענטע בעציהונגען מיט'ן פאַבריקאַנט האַאַס, דאָס הייסט, אַז דער אונדירעקטער שולדיגער אין אָנרעדען צום מאָרד איז ווידער האַאַס. שרעדער מאַכט זיך אפילו אויף אַזוי פיל נאַאיוו, אַז ער פאָדערט פערפיהרען אַ פּראָצעס געגען האַאַס'ן פאַר פאַלש עדות זאָגען.

היות אָבער דער מערדער שרעדער האָט בשעת דעם פּראָצעס אויף די איבערגע'חזר'טע פראַגען פון געריכט און אין דער אָנוועזענהייט פון עדות האַאַס, אויסדריקליך בעשטעטיגט, אַז האַאַס האָט נישט קיין שום שייכות צום מאָרד, האָבען די נייע פאַנטאַסטישע ערקלע-רונגען פון מערדער קיין שום בעדייטונג נישט.

נײַער פאָלקסבלאַט
4. אָקטאָבער 1926

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
4. אָקטאָבער 1926

4
מאָנטאָג
כו
תשרי תרפ"ז

אָקטאָבער
זון-אויפגאַנג 5.25
זון-אונטערגאַנג 5,28
לענג פון טאָג, 13

חענען אַרײַנפיהרען סחורות פון עסטרײַך און טשעכיען.

(–) דער סוחרים-פעראיין (פעטריקאָווער 10) טיילט מיט, אַז ביטעס וועגען אַרייַנפיהרען סחורות פון עסטרייך און טשעכיען, אין די חדשים: נאָוועמבער און דעצעמבער וועלען אָנגענומען דורך דער פעראיינס-קאַנצעלאַריע.

ס'ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז די פאַקטוראַ'ס מוזען געשטעמפעלט ווערען דורך די בעטרעפענדע האַנדעלס-מיניסטעריום'ס אין וויען אָדער פראַג.

„לאָקאַטאָר"
בוים טאַהי מיט א אמת הײַוער.

אין די לעצטע טעג איז אויסגעפער-טיגט געוואָרען דער בוי פון 3 אַרביי-טער-הייזער פון פעראיין „לאָקאַטאָר". אין אָנהויב פון קומענדיגען יאָהר וועלען די בנינים שוין איבערגעגעבען ווערען צו דער דיספּאָזיציע פון די לאָקאַטאָרען. די אַנדערע דריי הייזער וועלען פערטיג ווערען זומער 1927. די הייזער האָבען וואוינונגען פון 1 צימער און אַ קיך, בעקוועמליכקייטען עלעק-טריש-ליכט און גאַז-קוכען.

„קרעפּטאַניע"

צו איהרע הענד „קלעפּען" זיך צו גנבה.

קאַטאַזשינאַ וויעלגינסקאַ (פּאָדזשעטש-נאַ 15) איז שוין בעקאַנט אין דער גאַנ-צער גאַס, אַז זי ליידט אויף „קלעפּ-טאָמאַניע", אָדער אויף יודיש-לשון הייסט דאָס זי האָט ליב געהאַט צו קוי-פען אָהן געלד. פרייטאָג האָט זי זיך געפרובט גליק אויפ'ן גרינעם מאַרק. אויסנוצענדיג די געלעגענהייט ווען דער אינהאָבער פון די געווז האָט אָוועקגע-קוקט האָט וויענגלינסקאַ געגומען אַ גאַנז אונטער'ן טיכעל און האָט אָנגע-הויבען אָוועקצוגעהען, דעם דאָזיגען מענעוור האָט בעמערקט אַ פּאָליציאַנט, האָט די גנב'טע פערהאַל-טען און אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט.

געהיימניספולער מאָרד אין פּארק „זשרודליסקא".

(–) שבת ביינאַכט איז אין פּאַרק „זשרודליסקאַ" אויף אַ געהיימניספולען אופן ערמאָרדעט געוואָרען דער 20-יעה-ריגער אַלפרעד וואַלטער פון ראַקאָ-טשינער 19.

מיר דערוויסען זיך וועגען דעם מאָרד פאָלגענדע פרטים: אַרום 11 אַ זייגער זענען די דורכגעהער פון שייבלערס מאַרק אַלאַרמירט געוואָרען דורך 2 רע-וואָלווערן-שאָסען. ווען די דורכגעהער זענען צוגעגאַנגען נעהנטער צום אָרט, פון וואַנען ס'האָבען זיך געהערט די רעוואָלווער-שאָסען האָבען זיי געזעהען אַ יונגען מענש, ליגענדיג אין אַ קאַלוושע בלוט. דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט דעם טויט צוליב אַ וואונד אין מוח.

אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש איז באַלד אָנגעקומען דער קאָמענדאַנט וויי-צער און קאָמיסאַר מיקאַ. ס'איז אַדורכ-געפיהרט-געוואָרען אַן'אָבלאַווע און דריי פערדעכטיגע פערזאָן זענען אַרעסטירט-געוואָרען.

צאָהן-אַרצט
H. Lewita-Fuchs
פעטריקאַוער 50, טעל. 22 36
אויפנאַהם-שעהן: פון 10 ביז 1 און פון 4 ביז 6.

היינט ווערט פעסטגעשטעלט דער טערמין פון א שטרייק אין דער לאָדזשער אינדוסטריע.

אַרבייטער בעטראַכטען דאָס שווייַגען פון די פאַבריקאַנטען אַלס בעליידיגונג.

(–) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָבען די טעקסטיל-אינדוסטריעלער נאָך אַלץ נישט געגעבען קיין ענטגיל-טיגען ענטפער: יאָ, אָדער ניין; צי זיי בעשטעהען אויף אַן'אַרביטראַזש, אָדער זיי וואַרפען דעם פאָרשלאַג ענטשידען אָפּ.

די טעקסטיל-אַרבייטע-אָרגאַניזאַציעס האָבען דעריבער בעשלאָסען צו וואַר-טען ביז היינט, מאָנטאָג.

אויב ביז היינט וועלען די אינדו-סטריעלער נישט מיטטיילען וועגען זייער שטעלונג דאַן וועלען די אַרבייטער דאָס בעטראַכטען נישט נאָר אַלס בייזען ווילען, נאָר אין דער ערשטער רייהע אַלס בעליידיגונג און גרינגשעצונג.

ס'איז דעריבער נישט אויסגעשלאָסען, אַז נאָך היינט זאָלען די אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס פעסטשטעלען דעם טער-מין פון אַ שטרייק.

* * *

(ב) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פער-זאַמלונג פון די פאַבריקס-מייסטער.

אַ רייהע רעדנער זענען אַרויסגעטרע-טען מיט רעדעס וועגען דער איצטיגער לאַגע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע און אָנגעוויזען, אַז די טעקסטיל-אינדו-קענען און ווילען נישט געבען די הוספות.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע האָבען אַלע אויסגעדריקט זייער גרייטקייט צו-צושטעהן צום שטרייק פון די טעקסטיל אַרבייטער, אויב דער שטרייק וועט אויסברעכען.

וועלכע לאָקאַטאָרען דאַרפען שוין נישט צאָהלען פאַר די הויז-אויסגאַבען.

לויט'ן 2 טייל אַרט. 7 פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ הערט מען אויף צו צאָהלען אין גאַנצען פאַר די הויז-אויסגאַבען אויב דאָס דירה-געלד בע-טרעפט שוין 75 פראָצ. פון גרונד דירה-געלד.

אויף דעם סמך זענען שוין די לאָקאַ-טאָרען, וועלכע האָבען געצאָהלט אין יוני 1914 מעהר, ווי 600 רובל. אָנהוי-בענדיג פון 3. קוואַרטאַל (1 יולי–1 אָק-טאָבער) בעפרייט פון צאָהלען פאַר די הויז-אויסגאַבען.

אויך די לאָקאַטאָרען, וועלכע פער-נעהמען האַנדעלס-לאָקאַלען מיט 3. קאַמ. פאַטענט, מעבלירטע צימערן און וואוי-נונגען פון איבער 7 צימערן און זיין גרונד דירה-געלד בעטרעפט ביז 600 רובל. דאַרפען שוין אָנהויבענדיג פון 4 קוואַרטאַל (1 אָקטאָבער–1 יאַנואַר, נישט מעהר בעצאָהלען פאַר די הויז-אויסגאַבען.

י. א.

א שענדלעכע אינסטיטוציע.

בעזוך אין יתומים-הויז אויף פּולנאַצנא גאַס.

הונדערט און פירציג קליינינקע יתומים'לעך ווערען ערצויגען אין יתומים-הויז אויף פּולנאָצנאַ 38. אין אַן'ערשטקלאַ-סיגען בנין. ספּעציעל צו דעם צוועק געבויט. אַלץ, וואָס קען נאָר נוצען צו דער בעקוועמליכקייט, נוצליכקייט און היגיענע פון די קינדער איז דאָרט פער-האַן: גרויסע ליכטיגע זוניגע צימערען, צענטראַל-בעהייצונג, באָד-צימערן, וואַש-שטובען איזאָלאַציע-צימערן פאַר קראַנקע קינדער, דענטיסטישער קאַבינעט, שוס-טער-, שניידער- און נייה-וואַרשטאַטען. אַ בעזונדערע ספּעציעלע געבויטע שוהל, אַ גרויסער ספּאָרט-פּלאַץ מיט פערשידע-נע ספּאָרט-מכשירים. ועל כולם אויפ-ריכטיגע ליבע און איבערגעבענהייט צו דער זאַך מצד דער פערוואַלטונג און דעם פערסאָנאַל.

פון שטענדיג אָן האָט די דאָזיגע מוסטערהאַפטע אינסטיטוציע גע'שם'ט אַלס אַן'אַסימילאַטאָרישע „פעסטונג", וואו די קינדער ווערען ערצויגען און געקי-רעוועט ספּעציעל אויף אַסימילאַטאָרי-שע דרכים. איך ווייס נישט, צי דער דאָזיגער שם איז געווען אַ בערעכטיג-טער, מעגליך, ס'איז געווען אַזוי, אָבער די צייט האָט געטון איהרס. דער אַל-טער דור אַסימילאַטאָרען האָט פערלוי-רען די כחות, האָט רעזיגנירט און אין דער ליידונג פון דער דערמאָנטער אינ-סטיטוציע שטעהען איצט אויפריכטיגע נאַציאָנאַלע יודען, וועלכע פיהרען די אינסטיטוציע אין מאָדערנעם נאַציאָנאַל-יודישען גייסט.

אונז איז אויסגעקומען צו זיין יום-טוב אין דער דאָזיגער אינסטיטוציע. מיר האָבען געטראָפען צו הזכרת נשמות.

אונזערע פערשאָרבענע טאַטעס און מאַמעס, זאָגט איינער פון די יתומים'לעך געפינען זיך אין הימעל און מיהען זיך פאַר אונז — דעריבער האָבען מיר דאָ אַזוי גוט.

צו דעם דאָזיגען יונגעלע קומען צו נאָך אַנדערע, עטליכע מיידלעך, אַלע ציכטיג אויסגעוואַשען בעקליידעט, בע-שיכט און מיט אויסגעפּאָשעטע פּיס.

דער פרעזעס פון דער אינסטיטוציע ה' לימווין איז אַזוי ליבענסווירדיג און פיהרט אונז אַרום איבער דעם גאַנצען דריישטאָקיגען פּרעכטיגען בנין מיט די גרויסע קאָרידאָרען מיט אַלע איבערגע-איבערגערעכענטע בעקוועמליכקייטען, אונז וואונדערט איין זאַך. ווי קומט עס, אַז אין אַזאַ בנין, וואָס קען לויט אונזער מיינונג, אַריינעהמען לכל-הפחות 400 קינדער, זאָלען זיך געפינען גאָר הונ-דערט און פירציג, בעת אין אַנדערע יתומים-הייזער (זאַכאָדניאַ 20 למשל) געפונען זיך די קינדער אין ענגע שמו-ציגע און אַנטי-סאַניטאַרע בעדינגונגען?

און קיין שום אַנדערען יתומים-הויז איז קיין צענטראַל-בעהייצונג גישט פאַרהאַן קיין וואַנעס מיט טושען און די אַלע מעדיצינישע איינאָרדנונגען פאַרוואָס זאָלען זיך אַזעלכע יתומים הייזער נישט פעראייניגען? זיי שטרעבען דאָך צו דעמזעלבען ציל?

דאָס איז דאָך די צרה, זאָגט ה' לימווין, עס טריפט דאָס האַרץ, ווען מען זעהט, אַז אַ גאַנצער שטאָק ביי אונז שטעהט לעדיג, בעת אַנדערשוואו האָבען די קינדער נישט די מינדעסטע סאַניטאַרע בעדינגונגען, מיר האָבען נישט די פינאַנציעלע מעגליכקייטען און נישט דעם מענשען-מאַטעריאַל אַריינצו-נעהמען נאָך קינדער, וועגען פעראייני-גונג איז לעת-עתה קיין רייד נישטאָ. די ליבע צום פרעזעס-בענקעל איז נאָך צו שטאַרק...

ס'איז טאַקי אַ סקאַנדאַל, האָבען אַזעל-כע מעגליכקייטען און זיי נישט אויס-נוצען לטובת די קליינע אָרימע און האַרציגע יתומים'לעך.

דאָס יתומים-הויז פּולנאָצנאַ 38 האָט אויך אַן'אייגענע פּראַכטפולע סאַנאַטאָר-יום „ראָזאַלינאַ", וואו ס'ווערען אין פערלויף פון גאַנצען יאָהר געשיקט שוואַכע קינדער צו ערהאָלונג.

אי"ז.

דער סוף פון אַן'אַלטען קאַוואַליער.

אז ער האט שוין מיט מזל חתונה-געהאט שאפט זיך זײַן יונג-װײַבעל א „פשיאטשעל" און ער װערט צום סוף נאך בעשטראפט פון געריכט.

(:) נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס דער אַלטער קאַוואַליר ראַמוּאַלד ק. האָט זיך געהאַט צוגעשוואוירען נישט חתונה-צו-האָבען, האָט ער זיין וואָרט אָבער נישט געקענט האַלטען, די סיבה פון דעם איז געווען אַ „מאַטעמאַשקאַ" וועלכע ער האָט בעקענט נאָך פאַר אַ יאָהרען אויף איינעם פון די מאַסקען-בעלער אין „פילהאַרמאָניע-זאַל".

יעצט נאַכט האָט ראַמוּאַלד ק. זיך אויסגעצייכענט געווײַלט מיט זיין נייער בעקאַנטער. נאָך אַ פּאָר ראַנדעוואוען האָבען זיי זיך געשטעלט אונטער די חופּה-שטאַנגען און זיך רוהיג און גוט געלעבט.

דער נייער מאַן, א בוכהאַלטער אין א היגער גרויסער פירמע, האָט גאַנץ גוט פערדינט, אָבער ער האָט געמוזט שווער אַרבייטען, ער איז מאַנכעס מאָל אַהיימגעקומען פון דער אַרבייט גאַנץ שפּעט אין אָוונד. ס'פערשטעהט זיך, אַז די יונגע פרוי האָט זיך נישט גע-וואָלט בעגנוגענען מיט איהר שוין אַל-טען מאַן און האָט זיך געשאַפען אַ „פּושיאַטשעל". דער פערהאָרעוועטער מאַן האָט דערפון גאָרנישט געוואוסט, איין מאָל האָט ער בעקומען אַן'אַנאָנים בריוועל, אַז זיין פרוי וועט זיך דעמ-זעלבען טאָג „באַווייזען" אין דעם מאַלי-נאָווי זאַל.

ראַמוּאַלד ק. איז אַוועק פאַרן גראַנד-האָטעל און האָט דאָרט געוואַרט ביז זיין ווייבעל וועט אַרויסגעהען מיט איהר „פּושיאַטשעל". צוועלף ביינאַכט איז טאַקי זיין ווייבעל אַ פריי הליכה אָן אַ לוסטיגע, אָנגעלעהנט אויפ'ן אָרעם פון אַ ברונעטען יונגערמאַן אַרויסגעגאַנגען פון דער „מאַלינאָווע". ראַמוּאַלד ק. האָט נישט לאַנג געטראַכט און פער-פאָהרען זיין ווייבס „קאַכאַנעק" אַ פייער-דיגען פּאַטש. ס'איז געוואָרען אַ צוזאַ-מענגעלויף. אַ פּאָליציאַנט האָט צונויפ-געשטעלט אַ פּראָטאָקאָל און עהרענצכ-טען זענען געשטאַנען פאַר'ן פרידענס-ריכטער ביי דער „ריוואַיס" ביי דער „ריוואָלעס".

דער אָרימער ראַמוּאַלד ק. איז נעביך פערמשפּט געוואָרען אויף 50 זלאָטיס שטראָף אָדער 7 טעג אַרעסט.

די פאַמיליע פון קראַנקען מוז געאימפט ווערען —
טיפוס איז אין שטאָט!

קלײנער פעליעטאָן.

פּסול'ע פּאַסלעס.

— ס'איז די מעשה — זאָגט ר' זאַנ-וועלע — מיט יענעם יודען, וואָס האָט מיט'ן ווייב מיט זיינעם אָבגעלעבט אין עושר און אין כבוד אַ גוטע פופציג יאָהר, און ביים עושה שלום במרומיו, ס'הייסט, ערב'ן אוועקגיין אויף יענער וועלט, האָט ער זיך געכאַפּט, אַז ר'איז דאָ בעגאַנגען אַ גרויסע נאַרישקייט מיט דעם, וואָס ער האָט חתונה געהאַט בכלל. און וואָס ער האָט זיך גאַנצע פופציג יאָהר געלאָזט פיהרען ביי די נאָז פון אַ נאַרישער יודענע... באשר בכן ער האָט אַ טעות געהאַט מיט'ן שידוך! נישט געטראָפען.

איז ווי זאָגט מען עפּיס: אחרי מות קדושים — נאָך דעם, ווי אונזער שטאָט-ראַט האָט אָנגעפּאַסקידזשעט דריי מאָ-גערע יאָהר, גייט מען איהם איצט פסל'ן זעהסטו!

נאָך דעם, ווי מען האָט דריי יאָהר גע'משפט אויף ליבקס און רעכטס און אויף אַלע זייטען, נאָך דעם, ווי מען האָט אָנגע'בעדנאַרעשיק'ט און אָנגע'-פיכנעט — גייט מען זיי זאָגען, אַז איי-בענטליך, קומט עס זיי גאָר נישט על פּי דין און על פּי יושר, און אומזיסט אומ-נישט האָט מען ציינאַר'סקע געמאַכט דעם עולם, בחנם האָט מען געמאַכט וואַיעוואָדזקע שמיק, בעת די גאַנ-צע מעשה איז נישט ווערט געווען אַ גראַש קאָווסקי!...

תנו רבנן?!

וואָס וועלען עפּיס איצט טון-זאָגען אונזערע אייגענע יודען? אונזערע איי-גענע ראַטמענער?

און וואָס הייסט עס עפּיס — ראַט-מענער, אַז זיי זענען עס גאָר נישט! זיי זענען טריף-פסול פונקט, ווי אַ פסול'ע מזוזה. פונקט ווי אַ פּסול'ע ציצה, גוי אַן'אתרוג אָהן אַ פּיטום — אַ ראַטמאַן אָהן אַ ראַטמאַניכע!

גיי, זאָג, אַז דו פיהלסט דעם טעם פון לעקעך און בראָנפען, בעת דו קייסט בלויז ראָזעוואַנע ברויט און פערזופסט מיט זאָדע-וואַסער.

אַזאַ עגמת נפש! אַזאַ צער געבען אויף די שטאָט-ראַט-זיצער!

יעצ מיין, אַז זיי האָבען זיך דאָס גאָר נישט פאָרגעשטעלט אין די ימים-נוראים! עס שטעהט: מי במים ומי באש, אָבער מי בפסולה — ווער ס'וועט גע'פסל'ט ווערען, דאָס שטייט נישט! אפילו מי בבתולה איז אויך נישטאָ!

און נאָך אַ זאַך: ווי קומט עס, אַז אין בית-דין של מעלה זאָל מען שוין וויסען מיט דריי יאָהר צוריק, אַז די וואַהלען זענען קיין וואַהלען נישט, אַז ס'איז אַ פּרושה נישט ווערט, און דער-ביי זאָל מען לאָזען שלעפּען דעם עסק גאַנצע דריי יאָהר!?

ווי קומט מ'זאָל אַזוי לאַנג אָפּציהען די שלעכטע בשורה.

איז דער תירוץ — די גאַנצע מעשה אַ ליגען.

איין טרייסט אָבער האָב איך פאַר אונזערע ראַטמענער פאַר זייער גרויס האַרץ-קלעמעניש — אָט טאַקי דאָס, וואָס עך הויבט מאָרגען אָן צו דרוקען אין ענקער „נייעם פאָלקסבלאַט" דעם טשי-קאָווען ראָמאַן!

מילא, וועלען זיי האָבען עפּיס אַנ-דערש צום לייענען! אמן.

ווילטיג פאַר
רעסטערן-בעזיצער
רעסטעריי-ברעטלעך און אַלע בעצייגונגען מיט פלאַכע און רונדע שטיפטען פאַר שמאָלע און ברייטע רייטערס צו בעקומען ביי
A. Szlezynger
CEGIELNIANA 66.
869 Telefon 24-49.

דרייסטע גנבה אין יובעליר־געשעפט פון ה' קאַנטאָר.

עלעגאַנטער יונגערמאַן קומט כלומר'שט קויפען און ווערט נעלם מיט אויררינגלעך פאַר 15,000 זל.

(וו) עהערנעכטען אין די אָוונד־שעה'ן איז אינ'ם יובעליר־געשעפט פון ה' קאַנטאָר (ביים גראַנד האָטעל), אַריינגעקומען אַן עלעגאַנט־געקליידעטער יונגערמאַן און זיך געהייסען ווייזען אַ זייגער'ל.

איבערקוקענדיג פערשידענע סאָרטען זייגערלעך, האָט דער יונגערמאַן ערקלערט, אַז ס'איז איהם צו טייער און, ער איז אַוועק.

ווי־נאָר דער יונגערמאַן איז אַרויס, האָט ה' קאַנטאָר בעמערקט, ווי פון טיש אַראָפּ פעהלען ריהם אַ פּאָר אויררינגלעך געפאַסט מיט פערל, אין דער ווערט פון 15,000 זלאָטעס.

ה' קאַנטאָר האָט באַלד חושד־געווען, אַז דאָס האָט דער יונגערמאַן צוגע־גנב'עט די אויררינגלעך, און ער האָט זיך געלאָזט לויפען נאָך דעם גנב.

צוליב דעם גריסען, שפּאַציר אויף פּיעטריקאָווער גאַס, האָט ה' קאַנטאָר דעם גנב נישט געכאַפּט. ערשט ווען ער האָט זיך אַ פערצווייפעלטער אומגעקעהרט אין געשעפט, האָט ער בעמערקט, ווי דער גנב שטעהט געבען קאַמאַר'ס צוקערניע (רוג בענעדיקטאַ און פּיעטריקאָווער).

אַנ'אויפגערעגטער איז ה' קאַנטאָר צו צום גנב און איהם דערלאַנגט מיט דער פויסט אַ קנאַק אין קאָפּ, אַזוי, אַז דער גנב איז אומגעפאַלען, ער האָט זיך אָבער באַלד אויפגעהויבען און אַנטלאָפען.

ביים רוג בענעדיקטאַ און אל. קאָשטשושקי האָט מען איהם געכאַפּט.

פּאָליציי האָט איהם אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט, וואו דער גנב האָט זיך לכתחילה נישט געוואָלט מודה זיין, אָבער שפּעטער האָט ער זיך יאָ מודה־געווען.

ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער חברה־מאַן איז דער לאַנג־בעזוכטער גנב יאַן קיעזשקאָווסקי.

די ווערטפולע אויררינגלעך האָט ה' קאַנטאָר צוריקבעקומען.

ער „דאַרף טרישען" 20 זלאָטעס

און רויבט ביי אַ פויער 1,000 זלאָטעס.

(בל.) שלום בעציק, אַ פּראָפעסיאָנעלער שווינדלער האָט לעצטענס נישט געמאַכט קיין גלענצענדע געשעפטען. עס האָט פערפעהלט כמעט „פרייערס" אין לאָדז, האָט שלום געפּרובט דאָס לעצטע מיטעל: איז אַוועק מיט אַ 20 זלאָטי־באַנקנאָט צו דער קאַלישער באַהן, און מאַכענדיג דעם אָנשטעל, אַז ער דאַרף קליינגעלד פאַר אַ טרעגער, איז ער צוגעגאַנגען צו עטליכע מענשען און געבעטען צו טוישען דעם 20־זלאָטי־שיין, נישט יעדער האָט זיך אָבער געוואָלט די מיה געבען און מ'האָט איהם אונטער פערשידענע אויסריידען אָפּגעזאָגט, נאָר איינער, אַ פויער, איז געווען אַזוי ליבענסווירדיג, אַרויסגענומען זיין טיכעל, אין וועלכען עס האָבען זיך געפונען 1000 זלאָטעס און געוואָלט אויסטוישען די 20 זלאָטעס. אונזער שלום האָט אַזוי אַ שווינדעל־געטון פאַר די אויגען, דערזעהענדיג אַזאַ אַפּותיקא, ער האָט לאַנג נישט געטראַכט, אַרויסגעכאַפּט דעם פויער דאָס טיכעל מיט'ן געלד פון האַנד און אַנגעהויבען אַנטלויפען, דער פויער האָט געמאַכט אַ געוואַלד און שלום בעציק איז אַריינגעפאַלען אין די הענד פון אַ פּאָליציאַנט.

אין קאָמיסאַריאַט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אַפילו די 20 זלאָטעס, וועלכע שלום האָט אַזוי שטאַרק געוואָלט אויסטוישען — זענען אויך געווען פאַלשע.

זיי טאַנצען אויפ'ן באַלקאָן און פאַלען אַראָפּ.

אַ קאַטאַסטראָפע צוליב דער שימי־טשאַרלסטאָן־עפּידעמיע.

(ל) ווער טאַנצט היינט נישט קיין שימי און טשאַרלסטאָן? און וואו טאַנצט מען אַלץ נישט; אין טאַנץ־זאַל, אין „זאַמקניענטע קלובס" אין דערהיים. אויז איבעראַל וואו עס לאָזט זיך נאָר. אָבער, אַז מ'זאָל מאַכען אַ טאַנץ־זאַל פון אַ באַלקאָן, דאָס האָט פּאַסירט צום ערשטען מאָל אין הויז פון אַבראַמאָווסקי־גאַס 40. די צוויי פּאַנעס העלענאַ ה. און סטעפאַניאַ ק. האָבען זיך געלערנט אין טאַנץ־זאַל און זיך געאיבט אינדערהיים, די שטוב איז אָבער געווען צו קליין זענען זיי אַרויס אויפ'ן גרויסען באַלקאָן אויפ'ן הויף און דאָרט זיך געלאָזט „שימצוען", דאָס טאַנצען אויף דער פרייער לופט וואָלט לאַנג אָנגעהאַלטען, ווען נישט פּלוצלונג האָט זיך אַ טייל פון באַלקאָן אָפּגעריסען און העלענאַ ק. איז אַראָפּ מיט'ן טאַנצענדען אימפּעט אויפ'ן הויף. פאַלענדיג איז זי אַרויפגעפאַלען אויף דעם קינד ציללה פעלדמאַן. וואָס האָט זיך געשפּילט אויפ'ן הויף, ביידע האָבען זיך גוט צוקלאַפּט. ס'איז אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט די פערוואונדעטע ערטיילט הילף. די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל געגען דעם הויז־בעזיצער פּינחס דונקעל פאַר נישט האַלטען אין אָרדנונג די באַלקאָנען אין זיין הויז.

דונקעל איז אויפ'ן אַדמיניסטראַטיווען אופן פערמשפּט געוואָרען צו 2 וואָכען אַרעסט, דונקעל האָט אַפּעלירט און עהערנעכטען איז דער ענין בעהאַנדעלט געוואָרען אין פרידענס־געריכט. דאָס געריכט האָט נישט איינגעזעהען קיין שולד פון הויז־בעזיצער און איהם בעפרייט.

לאָדזער טעקסטיל־אינדוסטריע

אויף אַ פראַנצויזישער אויסשטעלונג.

ס'איז אַרויסגעפאָהרען אַן עקסקורסיע פון לאָדזער אינדוסטריעלער קיין מאַרסעל, אויפ'ן דאָרטיגען עקספּאָרט־יריד.

די לאָדזער אינדוסטריעלער האָבען בעקומען ספּעציעלע פערלייכטערונגען, בילליגערע באַהן־ און צאָל־קאָסטען פאַר'ן איבערפיהרען זייערע עקספּאָנאַטען. דער עקספּאָרט פון לאָדזער מאַנופאַקטור קיין פראַנקרייך נעהמט אויך אַרום וואָלענע סחורות פון בעסערען קוואַליטעט. די פראַנצויזישע קאָלאָניעס זענען אָבנעהמער פון ווייסצייג און בוימוואָל־אויסאַרבייטונגען.

די הורטאָווניכעס וואָס האָבען אויף לאַגער מעהר ווי הונדערט זעק צוקער.

צוליב דער ידיעה, וואָס האָט זיך בעוויזען אין דער פּרעסע, אַז אַלע געוועלבער, וועלכע בעזיצען אויף לאַגער מעהר ווי 100 קילאָ צוקער מוזען ווערען דעם מעלדען אין אַקציז־אַמט, האָט זיך דער קאָלאָניאַל־קליינהענדלער־פעראיין ציגעל־גאַס 15 געווענדעט צום לייטער פון אַקציז־אַמט וועגען אַנ'ערקלעהרונג.

דער לייטער פון אַקציז־אַמט האָט ערקלעהרט, אַז די קאָנטראָלע האָט דעם צוועק פעסטצושטעלען דעם זאַפּאַס צוקער וואָס געפינט זיך אין פּוילען, בכדי דורכצופיהרען אַ ראַציאָנעלע פערטיילונג פון קאָנטינגענט אויפ'ן יאָהר 1927, און נעהמט אַרום די אַלע, וועלכע בעזיצען אויף לאַגער מעהר ווי הונדערט זעק צוקער, נישט ווי עס איז על פי טעות געמעלדעט געווען אין דער פּרעסע 100 קילאָ.

פון דער ערקלעהרונג איז קלאָר צו זעהען, אַז דאָס אויפגעבען דעם זאַפּאַס צוקער אין אַקציז־אַמט, איז נישט חל אויף די אַלע קליינהענדלער און קאָלאָניאַל געוועלבער.

אַ מאַן דערלאַנגט זיין ווייב מיט אַ פּייער־אייזען איבער'ן קאָפּ.

(בל) אין דער פאַמיליע פון איוואַשאַק אויף גרינבערג־גאַס 9 איז נישט געווען קיין שלום בית, דער מאַן אַ שיכור, אַ קאָרטען־שפּילער און אַנ'אָוואַנטוריק. די פרוי אַ היציגע און אַ נערוועזישע, איז טאַקי געקומען גאַנץ אָפט צו געשלעגערייען צווישען פּאָרפאָלק.

נעכטען איז די אַוואַנטורע אַריין באַר אין די „היכלי גדולות" און דער מאַן האָט געכאַפּט אַ פּייער־אייזען און דערמיט דערלאַנגט זיין חלק שני עטליכע מאָל איבער'ן קאָפּ. דאָס ווייב איז געפאַלען אָהן בעוואוסטזיין, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט. די פּאָגאָטאָוויע האָט דער פערוואונדעטער באַנדאַזשירט די וואונדען און דעם מערדערישען איוואַשאַק האָט די פּאָליציי אַריינגעזעצט אין אַרעסט.

אַ חשק

פון אַ יונגנמאַן,

געזאַמעלטע געלדער פון אַ אָבצייכען־טאָג האָט זיך איהם פערגלוסט.

אין טויער אויף פּיעטריקאָווער 86 האָט דער קעלנער פון „לובר" בעמערקט אַ יונגערמאַן, וועלכער איז געשטאַנען און אַרויסגענומען פון אַ פּושקע דאָס געזאַמעלטע געלד פון אַנ'אָפּצייכען־טאָג, דער יונגערמאַן איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין קאָמיסאַריאַט, וואו ער האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַלס הוגאָ וועלקע וויסאָצקי 18, וועלקע איז איבערגעשיקט געוואָרען צו דער דיספּאָזיציע פון אויספאָרשונגס־ריכטער.

„אימיעניעס".

אַ גאַסט, וואָס גנב'עט אַ גאָלדענע זייגעריל.

(:) ראָזאַליאַ רוס (אַנדזשעיאַ 56) האָט איינגעאָרדענט „אימיעניגעס" און פערבעטען אַ היבשע צאָהל געסט, זי האָט אָנגעגרייט אַ שעהנעם כיבוד און די געסט האָבען זיך משמח געווען לכבוד דעם געבורטסטאָג פון פרל. ראָזאַליאַ, ווען די געסט האָבען זיך אָנגעהויבען פונאַנדערצוגעהען, האָט פרל. ראָזאַליאַ בעמערקט, אַז עס פעהלט איהר אַ גאָלדען זייגעריל מיט אַ קייטעל. פרל. ר. איז נאָכגעלאָפען די אַוועקגעהענדע געסט און האָט זיי פּריפעסט און פּשוט געפרעגט, ווער ס'האָט אַלס דאַנקבאַרקייט פאַרן כיבוד צוגענומען דאָס זייגעריל. די געסט האָבען צווישען זיך דורכגעפיהרט אַ רעוויזיע און דאָס זייגעריל איז טאַקי געפונען געוואָרען ביי איינעם אַ געוויסען פ. לומבערג. לומבערג איז איבערגעגעבען געוואָרען אין רשות פון דער פּאָליציי.

טעלעגראַמען.

באַנדיטען־אַנפאַל אויף דער פּאָסט אין אַלעקסאַנדער.

שיסעריי צווישען פּאָליציי און די באַנדיטען.

אַלעקסאַנדער, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די פערגאַנגענע נאַכט, אַרום 1, האָבען זיך באַנדיטען אַריינגעריסען אין דער הינטער פּאָסט־אַבטיילונג, אויפגעבראָכען די טירען און געוואָלט צו צו די קאַסעס.

דער פּאָליציי־פּאָסטען האָט דאָס בעצייטענס בעמערקט און געשטערט די באַנדיטען אין זייער „אַרבייט".

די באַנדיטען זענען אַנטלאָפען. שיסענדיג הינטער זיך מיט רעוואָלווערען.

אויך די פּאָליציי האָט געגעבען אַ שיסעריי.

די באַנדיטען האָט מען פונדעסטוועגען נישט געקענט כאַפּען. די אויספאָרשונג ווערט ווייטער געפיהרט.

פּאַן־אייראָפּעאישער קאָנגרעס אין ווין.

ווין, (ספּ. טעל.) דאָ איז היינט געעפענט־געוואָרען דער פּאַן־אייראָפּעאישער קאָנגרעס. פאָרזיצער פון קאָנגרעס איז דער געוו. עסטרייכישער קאַנצלער ד"ר סייפּעל, קאַנצלער ד"ר ראַמעק האָט געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט אָנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צו פערשטאַרקען דעם שלום אין אייראָפּאַ.

ס'האָט אויך גערעדט אין נאָמען פון פּוילען אַלעקסאַנדער לעדניצקי. מצד די סאָוויעטען איז קיינער נישטאָ. אין זיין אייגענעם נאָמען האָט בעגריסט קערענסקי.

ספּאָרט.

„מכבי" (קראקא) אין לאָדז.

די קראקאווער „מכבי" איז שטענדיג געווען בעוואוסט אין פּוילען פון איהרע גוטע רעזולטאַטען מיט די אויסלענדישע מאַנשאַפטען, דאַגעגען אין די מייסטערשאַפט־קאַמפּען פון קראקא האָט זי קיין מזל. זייענדיג 2 יאָהר אין דער „אַ"־קלאַס, איז „מכבי" דאָס יאָהר ווידער אַראָפּגעפאַלען אין „ב"־קלאַס.

אין לאָדז האָט אונז „מכבי" געוויזען, אַז זי איז אַ דיסציפּלינירטע מאַנשאַפט, שפּילט זעהר איידעל, בעווייזט אַ שעהנע קאָמבינאַציע אין דער שטורם־ליניע, בעזיצט אַ גוטען שטאַרט צום באַל. ספּעציעל גוט שפּילען ביי זיי דער טויערמאַן, וועלכער אָריענטירט זיך גוט, ביידע ברידער שניידער און דער פערטיידיגונג אין ביידע פליגלען, בעזיגענדיג שבת דעם „הכח", האָבען זיי געמוזט נעכטען קאַפּיטולירען פאַר דער שעהנער שפּיל פון די „טוריסטען".

„מכבי" – „הכח" 0:4 (0:2)

„הכח" לעבט איבער לעצטענס אַ שווערען קריזיס, בעסערע שפּילער זיינע זענען פערוואונדעט אָדער ווילען שוין איבערהויפּט נישט שפּילען און דעריבער איז קיין וואונדער, וואָס ער ליידט לעצטענס לויטער מפּלות. „הכח" טרעט אַרויס אָן סענאַל'ן, עדעלבאַום 1, זאַקליקאָווסקי, און לובאַכינסקי'ן (וועלכער האָט נאָך אַ פּאָר מינוט שפּילען געמוזט דעם פּלאַץ פערלאָזען). „מכבי" מיט 3 רעזערוו שפּילען: מעלער, שניירער 3, היים, האָלצמאַן 1, זעלינגער, פּוריש, אַהרינשטיין, אַשיעק 3, קינסטלער, גאָלדפלוס, לאַנדמאַן. דער מעטש איז געווען זעהר אינטערעסאַנט, דער הויפּט איז דער ערשטער העלפט, ווען דאָס שפּילען איז געווען אַ גלייכע, ביידע לאַנדשאַפטען פיהרען אַדורך גאַנץ שעהנע אַנגריפען און שאַפען אונטער די טויערען זעהר געפעהרליכע מאָמענטען. דאָך שפּילט „מכבי" מעהר מיט קאָמבינאַציע, זיי שטייגען פיל איבער טעכניש און דעריבער האָבען זיי מאָמענטען־ווייז געהאַט אַנ'איבערגעוויכט, וועלכע זיי האָבען אויסגענוצט קלאַפּענדיג אין דער 32 מינוט דורך זעלינגערן און אין דער 44 מינוט דורך לאַנדמאַנען 2 גאָלען. דאַגעגען „הכח" נישט האָבענדיג קיין גוטע שיסערס ביי די שטורמערס, האָט נישט געקאָנט אויסנוצען די גינסטיגסטע מאָמענטען.

אין דער צווייטער העלפט האָט „מכבי" אַ לייכטע איבערגעוויכט, נאָר די שפּילערס שטרענגען זיך נישט אָן, לאָזענדיג די כחות אויף מאָרגען. ס'געלינגט זיי צו ערצילען נאָך 2 גאָלען, דורך קינסטלער'ן אין דער 11 מינוט פון אַ דורכברוך און אין דער 20 מינוט נאָך אַ קאָרנער דורך גאָלדפלוס'ען. „הכח" האָבענדיג עטליכע שאַנסען צו ערצילען אַנ'עהרען־פּונקט, דאָך געלונגט זיי דאָס נישט. פון „הכח" איז זעהר גוט געווען ליפּסקי, וועלכער האָט פּאַקטיש געראַטעוועט זיין מאַנשאַפט פון אַ גרויסער מפּלה, שטייבאַק און ליפּשיץ. קאָרנערן 4:6 לטובת „מכבי".

שידס־ריכטער האַנקע — גוט.

„מכבי" – „טוריסטען" 5:0 1:0

נאָך די שווערע קאַמפּען וועגען דער מייסטערשאַפט פון פּוילען, האָבען די „טוריסטען" אונז בעוויזען אַ זעהר שעהנע שפּיל אין אַלע ליניעס, די פערטיידיגונג האָט פּאַקטיש נישט דערלאָזט אויף איהר העלפט די שפּילער פון „מכבי", די פערטיידיגונגס־ליניע מאַרשעווסקי—אַל. קוביק, איז נישט צו דורכברעכען, די שטורם־ליניע האָט זעהר גוט קאָמבינירט און ערצילט אויך דעם עפעקט—גאָלען. אפילו הערמאַנס, וועלכער איז שטענדיג זעהר פלעגמאַטיש, האָט נעכטען בעוויזען מעהר בעוועגונג און אפילו ערצילט 2 גאָלען. „מכבי" וועלכע האָט נעכטען געשפּילט דעם 5־טען מעטש אין משך פון 8 טעג, האָט זי ווי איז נישט אין דער ערשטער העלפט זיך נאָך געהאַלטען, דאַגעגען אין דער צווייטער האָבען זיי זיך נישט געקענט געבען קיין עצה מיט די גוט שפּילענדע „טוריסטען". „מכבי" איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ געענדערטען צוזאַמענשטעל: אין דער פערטיידיגונג האָט געשפּילט אַנשטאָט היימאַן—שניידער, דאַגעגען היים האָט געשפּילט אַלס האַלב־רעכטער שטורמער.

די ערשטע העלפט געהט אַ דורך מיט אַ לייכטע איבערגעוויכט פון די „טוריסטען", וועלכע גרייפען שעהן אָן, זייענדיג גוט געשפּייזט פון די לויפערס, דאָך געלונגט זיי נור צו ערצילען 1 טויער אין דער 18 מינוט דורך סט. קוביק. די אַנגריפען פון „מכבי", וועלכע זענען געפיהרט געוואָרען הויפּטזעכליך מיט די פליגלען האָבען לייכט ליקווידירט די פערטיידיגער.

דאַגעגען די צווייטע העלפט געהט אַ דורך מיט פאָלשטענדיגער איבערגעוויכט פון די „טוריסטען", וועלכע קאָמבינירען שעהן און ערצילען אין דער 2 און 11 מינ. דורך הערמאַנסען, אין דער 31 מינוט דורך מאַרשעווסקי'ן פון דריי פירטעל פּלאַץ און אין דער 44 מינוט פון אַ שטאַרקען שאָס פון סט. קוביק. „מכבי" האָט געהאַט אַ פּאָר געלעגענהייטען צו ערצילען אַ עהרען פּונקט דאָך האָט זיי געפעהלט אַ ביסעל גליק.

קאָרנערן 3:5 פאַר די טוריסטען. שידס־ריכטער — אייזראָעל.

ה. י־אַן:

„טוריסטען" II — „רוד. ספּ. פאַר" 1:1

„קראַקאָוויאַ" — „ל. ק. ס." 0:2 (0:1)

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „טאז".

שבת אין אווענד איז פארגעקומען די אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג פון „טאז".

זייט דער לעצטער אלגעמיינער פער-זאמלונג, ווען אין דער פערוואלטונג זע-נען אריינגעפיהרט געווארען אייניגע דע-מאקראטישע עלעמענטען, האבען זיך אין דער פערוואלטונג אנגעהויבען געוויסע רייבונגען, וועלכע האבען געבראכט צו דעם, אז די פערוואלטונג האט בעשלא-סען זיך אנצוגעבען אין דימיסיע און פארשלאגען א נייע ליסטע פון 15 פער-וואלטונגס-מיטגלידער און 6 קאנדידאטען. אזא בעשלוס איז אנגענומען געווארען מיט אייניגע חדשים צוריק. דערווייל האבען זיך די רייבונגען אויפגעהערט און אייניגע מיטגלידער פון דער פער-וואלטונג האבען פארגעשלאגען, אז דער דימיסיע - בעשלוס זאל צוריקגעצויגען ווער. דאס איז אבער נישט אנגענומען געווארען און אויף שבת איז צוזאמענ-גערופען געווארען די אלגעמיינע פער-זאמלונג.

גאכדעם, ווי אין פּרעזידיום זענען געוועהלט געווארען דירעקטאר א. פערלמאן, אינזש. זאנענבערג, מאגיס-טער ראזענבלום און ה' בערקאוויטש האט די פערוואלטונג פארגעלייענט א דעקלאראציע וועגען איהר דימיסיע. דאן האט ה' קאגאן אין נאמען פון א דעמאקראטישע גרופע, וועלכע האט זיך געבילדעט אין טאז פארגעלייענט א דע-קלאראציע פון דער גרופע. אין דער דעקלאראציע ווערט פעסטגעשטעלט, אז די „טאז"-פערוואלטונג און איהר מעהרהייט האט לעצטענס אנגעהויבען מאכען בע-מיהונגען אויפצולעבען די אפגעשטאר-בענע אסימילאציע. די דעקלאראציע זאגט אן, אז די גרופע וועט שטרעבען, אז דער „טאז" זאל פיה'ן זיין ארבייט אין קאנטאקט מיט די ברייטע מאסען און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

צום ווארט מעלדען זיך א רייה רעדנער וועגען דער דעקלאראציע פון דער פערוואלטונג. אבער די פערוואל-טונג ערקלערט, אז קיין דיסקוסיע וועגען דער דעקלאראציע איז נישט פאר-אויסגעזעהן. די דאזיגע ערקלערונג, מיט וועלכער ס'האט זיך סאלידאריזירט אויך דאס פרעזידיום האט ארויסגערו-פען א שטורם פון פראטעסטען. ד"ר הערשפינקעל, ה' קאגאן, ה' זבלוויאנסקי א. א. גיבען אפ א פראטעסט-ערקלערונג און א טייל מיטגלידער פערלאזט די פערזאמלונג. דאן ענטשטעהט ווידער א ופוח, אין וועלכען ס'נעמען אנטייל ד"ר אוריזאן, ה' ליבראך א. א. און ס'ווערט בעשלאסען צו עפענען א דיסקוסיע אי-בער די דעקלאראציעס.

די מיטגלידער פון דער אלטער פער-וואלטונג ד"ר שוויג, אינזש. לעבענהאפט פערטיידיגען די שטעלונג פון דער מעהרהייט פון דער פערוואלטונג, דאגע-גען די ה"ה קאגאן און ליבראך - די שטע-לונג פון דער מינדערהייט. כמעט אלע וואס האבען זיך בעטייליגט אין די וויי-טערדיגע ופוחים די ה"ה רומקאווסקי, שולמאן, ד"ר איריזאן א. אנד. האבען פערטיידיגט די שטעלונג פון דער דע-מאקראטישער גרופע מיט די ה"ה קאגאן און ליבראך אין דער שפיץ.

צום סוף איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון די ה"ה שולמאן, אייזנער, דר. אייגער, האמבורגער און ליבראך, אז די פערוואלטונג ווערט אויפגעפאדערט צוריק אויפצונעהמען איהר ארבייט ביז איהר קאדענץ וועט זיך פערענדיגען, און אז ס'זאלען גע-וועהלט ווערען נייע 6 קאנדידאטען. דער פארשלאג, אז די 6 קאנדידאטען זאלען צוקאאפטירט ווערען איז אדורכגעפאלען. אויסגעוועהלט זענען געווארען: דר. פראשקער, אינזש. זאנענבערג, מאגיסטער ראזענבלום, דניאל בערקאוויטש, יעקב אייזנער און פרוי דר. מארגאליס.

צום סוף זענען אנגענומען געווארען אייניגע וואונשען פאר דער פערוואלטונג אינ'ם זין פון דער דעקלאראציע פון דער דעמאקראטישער גרופע.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע אנפראגען. וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"

בעם דערלאנגען אן'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער נומער פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגע-געבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 4. אקטאבער 1926.

2152. בן שוב.

די אלטע אויסגערעכנטע אומשטענ-דען וועלען קנאפ-וואס העלפען. דאגע-גען אויפ'ן פאקט פון אייער ארימקייט און ארבייטסלאזיגקייט הויפטזעכליך, וואס איהר האט ליקווידירט די אונטער-נעהמונג קאנט איהר זיך יא פערזופען אין א בקשה צום נאטשאלניק פון אורזשאנד סקארבאווי, אז מען זאל אייך שענקען דעם פערלאנגטען שטייער.

2153. ה. פון שענקעוויטש גאס.

אין דעם פאל קאנט איהר אלס מלוה בעקומען דאס געלד ערשט נאך 6 וואכען פון דעם דאטום, ווען דאס געלד איז איינגעטראגען געווארען אין גע-ריכט.

2154. מ. פ.

אויב דער ענין איז איבערגעגעבען געווארען אין געריכט קאן שוין דער רעגירונגס-קאמיסאריאט איהם בשום אופן נישט ערלעדיגען.

2155. ז. קרישעק.

דער טערמין צו דערלאנגען אן'אפע-לאציע רעכענט זיך נישט פון טאג ווען איהר האט דערהאלטען די קאפיע פון ווירעק, נור פון טאג, ווען דער ווירעק איז פערעפענטליכט געווארען, אויב איהר פאדערט א מאטיווירטען ווירעק, קאנט איהר דערלאנגען אן'אפעלאציע אין משך פון נאך 7 טעג, אומאפהענגיג פון פא-ריגען טערמין.

2156. א לעזער פון יוליוס-גאס.

נישט בלויז אין נאמען פון א מינדר-יעהריגען, נור אויך אין נאמען פון א פיזיש, אדער פסיכיש קראנקען האבען דאס רעכט איינצוקלאגען אין געריכט די עלטערן, אדער אפיטקון.

2157. א סטודענט.

אויב אייך איז אנערקענט געווארען דאס רעכט אויף אן'אנדערהאלבען יעה-ריגע דינסט, וועט אייך פערעכנט אין אזא פאל דאס פאריגע דינסט הערכ-סטענס 3 חדשים.

2158. יאק.

צי עס געפינט זיך אזא זאסטרזשיע-זשעניע קאנט איהר געוואהר ווערען אין דער היפאטעק (פאמארסקא 16). די הי-פאטעק-ביכער זענען אפען פאר יעדען

2159. א לעזער פון דאלנא.

איהר האט דאס רעכט צו פאדערן א קוויטירונג ביים דערלאנגען די אפעלאציע.

2160. קראנ ג.

דער פערזאן וועמען ס'איז ערקלערט געווארען אן אומאדלאשמש, דארף נישט אומבעדינגט זיין אנוועזענד ביים צוזא-מענשטעלען די אינווענטאר-רשימה, פונ-דעסטוועגען מוז מען איהם אונבעדינגט רופען.

2161. דור ג.

2162. א גרופע פון ריבנא גאס.

אויב דער הויז-ווירט וויל נישט צו-רעכט מאכען די פלומס, ווענדעט זיך קעגען איהם מיט אן'אנקלאגע אין רע-גירונגס-קאמיסאריאט.

2163. יצחק פעלטא.

2164. א לעזער פון ראקאטשינער שאס.

2165. פיעניאנדושעק.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג אין רעדאקציע, מיטברענגענדיג די צייטונג.

2197 אביגדור רעסמאן.

אייער פאטער דארף זיך ווענדען מיט א בקשה צו דער קאמיסיע פאוושעכנע-גא נאאוטשאנא, אז מען זאל אייך בע-פרייען פון שול-פליכט. צוליב די אנ-געוויזענע מאטיוען.

2166. י. גרושקע.

דער סענדושא שלעדטשי האט דאס רעכט צו בעשטראפען אן'עדות פאר נישט קומען צום בעשטימטען טערמין. אויב דאס פערשפעטיגען איז פעראור-זאכט געווארען צוליב וויכטיגע נישט פאראויסגעזעהענע סבות, קאן דער בע-שטראפטער דערלאנגען דעם זעלבען ס. של. אין משך פון 14 טאג א מאטי-ווירטע בקשה, אז מען זאל איהם בע-פרייען פון דער ארויפגעלעגטע שטראף.

ער קאן זיך סערופען אויפ'ן ארטי-קעל 440 פון אוסטאוו, וועגען דער שטראף פראצעדור.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia16, Tel. 11·24
אינערליכע- און קינדער - קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6–7, זונטאג פון 3—4.

רעיעל און בילינ!
דעם גרעסטען אויסוואהל פון
שטיהל געבעטע
פון אייגענער טישלערייי.
פערש. מעסבער, אויך טאפעצירער-ארבייט,
מאטראצען, האזעטקעס און אטאמאנעס.
רעפעראטורען צו ביליגע פרייזען.
איז נאר צו בעקומען ביי
ג. לעוואוויטש, לאדז,
פולנאצנא 5, אין הויף רעכטס.
קומט און איבערצייגט אייך! קומט און איבערצייגט אייך!
בעמ.: איך האב געעפענט אויף רזשגאווסקא 16 (נייער מארק) א פיליע, ווי מען בעקומט פערשידענע מעבעל-געגענשטענדע, ווי אויך טאפיציר-ארבייט: מאט-ראצען, פאטעלען, קאזעטקעס, אין די נייעסט פאסענער געבעטע שטיהל און ווינער שטיהל אין באר און אויף ראטעס.
רעיעל און בילינ!

אין בריסעל הייראט מען בלויז דריי מאל א וואך.

בעזונדערע חתונה-טעג פאר רייכע און ארימע.

אויב איהר האט ביי דעם אויבער-שטען נושא חן געווען און איהר זענט א מיליאנער און איהר האט נאך נישט קיין פלונית'טע, ווען אייער חתונה זיין אין בריסעל אין א דינסטאג. זענט איהר אבער א קבצן, איז שבת דער איינציגער טאג אין וואך, אין וועלכען מען לאזט אייך איבער אויף צו פערפעצנטען אייער לעבען מיט אייער אויסדערוועהלטער, אדער מיט אייער אויסדערוועהלטען. און זענט איהר נישט קיין מיליאנער און נישט קיין קבצן, נאר א מענש פון מיטעל-קלאס, דאן מוז איהר חתונה האבען נאר אין א מיטוואך, 11 א זייגער אין דערפריה.

די חתונה-צערעמאניע אין בריסעל איז רעגולירט פון געזעץ, פון א רעגי-רונגס-דעקרעט, וועלכער בעשטימט, אז דריי מאל א וואך קאנען די חתנים און די כלות געפיהרט ווערען צו דער חופה מיט גרויס צערעמאניע. אין דעם בע-שטימטען טאג פאר חתונה'ס קומען הונ-דערטער חתן-כלה-פארלעך, געהען אריין אין דעם גרויסען, ספעציעלען זאל פאר חתונות, אין דער געביידע פון דער שטאדט-פערוואלטונג, זיי זעצען זיך אויס און הונדערט מיט אמאל האבען זיי חתונה גלייכצייטיג. דאס איז געמאכט צוליב עקאנאמיע, כדי די הונדערטער פארלעך זאלען נישט דארפען ווארטען אויסצודריקען די שבועה פון טרייהייט אייגער צום אנדערן. די פארלעך ווע-רען גערופען פון מאגיסטראט, זיי זא-לען זיך דערנעהענטערען צום אויבנאן אין דעם גרויסען חתונה-זאל פון דער מוניציפאלער געביידע, דארטען, וואו אלע חתונה'ס ווערען געמאכט: דאן שטעלען זיי זיך אויף און געהען צו און שווערען ליבע און טרייהייט איינער צום צווייטען, שווערען צו שעצען און צו פאלגען איינער דעם אנדערן.

דאס געזעץ בעפעהלט נישט אויס-דריקליך, אז די רייכע זאלען זיין אפ-געטיילט פון די ארימע, ווען זיי הא-בען חתונה, אין דאך זעהט מען דאס לויט דעם פרייז, וועלכען מען דארף בעצאהלען דער שטאדט-פערוואלטונג, וועלכער איז דינסטאג אן'אנדערער און שבת, פאר די ארימע, ווידער אן'אנדע רער, און מיטוואך, פאר דער מיטעל-קלאס, ווידער אן'אנדערער. א קבצן קאן נישט דערגרייכען צו דער שטופע פון חתונה האבען דינסטאג, ווייל דינ-סטאג קאסט טייערער. מען האט געמאכט, אז דינסטאג זאל מען דארפען בעצאלען א גאר הויכע סומע פאר דער חתונה.

אויב דאס פארל איז רעליגיעז, הא-בען זיי באלד א צווייטע חתונה פאר'ן גלח. די ציווילע צערעמאניע מוז אבער פארקומען פריהער ווי די רעליגיעזע: און די לעצטע איז געזעצליך נישט נויטיג, דאס איז א לוקסוס-זאך און פריי-ווילליגער אויסוואהל.

פערהאן אזעלכע, וואס שפארען פראנק צו פראנק, כדי אנצוקלייבען די נויטי-גע סומע, פאר וועלכער מען קאן הא-בען די זכיה חתונה צו האבען דינסטאג אין דעם טאג פון די רייכע.

אבער שבת איז דער פאלקסטימליכ-סטער טאג, דער פאפולערסטער. אין דעם טאג עפענען זיך ברייט די טירען פון „האטעל דע וויל" פון שטאדט-ראט ער עפענט זיך פאר אלעמען אהן אונ-טערשייד. שבת קאנען אלע, אפילו דער ארימסטער פון צווישען די ארימע, בע-קומען דעם גליק און פערקייטלען זיך מיט א צווייטען נפש: שבת זענען אלע גלייך — קבצנים און לימאנאד-מאכער, בעקער און קוימען-קעהרערס, בעטלער און אפילו ציגיינער און מענשען פון דער אונטערוועלט. ווער עס וויל קאן קומען און חתונה האבען. זיי קאנען דאס פון שבת אהן א גראשע געלד.

דער חתונה-זאל איז קיינמאל נישט בעזעצט פאר קיין אנדער זאך אויסער פאר חתונה'ס. פיר טעג א וואך שטעהט דער זאל ליידיג און שלומערט שטיל אין זיין צערעמאניאלער פוסטקייט. אפילו טוריסטען ערלויבט מען נישט אריינגעהן אהין א קוק טון, אויב עס איז נישט קיין חתונה-טאג. ספעציעל געמאכטע טרעפ, וועלכע הייסען די „לייבען-טרעפ", פיהרען אין דער גע-ביידע צו דעם ארט, וואו די חתנים און די כלה'ס ווערען פערהייראט פון מאגיסטראט: אבער דער ספעציעלער מאגיסטראלער אריינגאנג דורך די „לייבען-טרעפ" איז רעזערווירט בלויז פאר די חתן-כלה פיס, וועלכע בעטרעטען זיי אין זייער וועג צו דער בימה, וואו-הין זיי געהען ברענגען זיך פאר א קרבן איינער צום אנדערן. אין די פיר איבעריגע נישט חתונה-טעג איז דער ספעציעלער חתן-כלה טויער מיט די לייבען-טרעפ פארהאנגען פעסט מיט א דיקען זיידען - שטריק, וועלכער געהט איבער דער כבוד-טיר אין איהר גאנצער לענג און ברייט, אזוי, אז אפילו דער היטער פון דער געביידע זאל, חלילה, על פי טעות נישט איבערטרעטען דעם שוועל פון דער הייליגער טיר און ער זאל נישט בעטרעטען דעם הייליגען גרונד, וואו עס דארפען נאך געהערט ווערען די שריט פון די, וואס געהען צו דעם אלטאר.

אבער אין די דינסטאגס, אין די מיט-וואכס, און ווער רעדט שוין אין די שבתים, איבערהויפט אין די שבתים, ווערט דער חתונה-זאל אנגעפילט מיט'ן פרישען שטילען לאכען פון מיידלעך, מיט זייער שושקען זיך און מיט די שטימלאזע בעמערקונגען פון חברה בחורים אין פערשידענע יונגע הילטא-יעס וועלכע געהען אין חתונה-זאל, ווי מען געהט צו א פיקניק, די יוגענד-חברה קומען אן 11.30 אין דערפריה, באלד ווי די טיר עפענט זיך, און האל-טען זיך פאר די הענד אייגע מיט די אנדערע, האלטען זיך פעסט און גוט-מוטיג, קוקען שעמעוודיג אדער נייגע-ריג. עס ווענדט זיך צו וועלכען גע-שלעכט דער בעטראכטער בעלאנגט. (דער אויפזעהער דערצעהלט אפט ערנסט און א ביסעל ברוגז'דיג, אז די יונגע בחורים זענען עס די, וואס קוקען שע-מעוודיג, און די יונגע פרויען, די מיי-דלעך, קוקען כמעט שטענדיג נייגעריג).

די אנוועזענדע, וועלכע זענען געקו מען צוקוקען און אמוזירען זיך, ווערען אבער שטיל, פערהאלטענדיג דעם אטעם, אזוי שנעל ווי דער בעאמטער, וואס גיט די ציווילע חופה-וקדושין, בעווייזט זיך אין זאל.

א. הוסין

פרישינקע, צאפעלדיגע.

א בילד פון אלטען מארק פון מינסק.

אין דער מינסקער יודישער צייטונג „אקטיאבער“ געפינען מיר די פאלגענדע שצענקעלע פון דעם מינסקער אלטן מארק:

„א פייף.

דער אלטער מארק, וואס האט רוהיג געדרעמעלט, כאפט זיך אויף פון שלאף.

זיצערקעס, פישערקעס, סאפערקעס, בעבערקעס, טענטלערקעס, א גאנצער געווימעל פון מארק-יודענעס — אלע פערנעהמען זייערע פלעצער.

קאשיקעס מיט וואס איהר ווילט גאר הערצן און גערענקען, טישלעך, מיט וואס א מויל קאן רעדען. מינסק האט א גרויסן בייכעל, מען פרעסט אלץ אויף...

— א הער, מאדאמעלעך, צו מיר ווייבערלעך.

— זיסינקע צפעלעך, חיות'דיגע אגרעסלעך, וויינצערלעך, ווי פערעלעך. ווייבער א הער.

— פרישינקע, צאפעלדינע, לעבעדיגע, ווייבער, ערשט פון טייך...

— היימינקע באב, ווער וויל, א זעקסער א גלאז.

— טאטשיט, פראוויט באזשי! (שאר-פען און פערריכטען מעסערס) — שניידט זיך דורך ווי א דינאסאנס דעם שלייפערס מענארישע שטימע.

אין מיטען דעם מיש-מאש פון אויסרופען. טראגט זיך אין דער לופט א יאמערליכער, ווילדער געוויין. עס לויפט דורך, ווי א וויכער, א צובלוטיגטע פרוי מיט א פערוויקעלטען קאפ.

— ער האט איהר שוין ווידער גע-ממית'ט, איהר ליבהארציגער ברודער.

— אלע טאג מזיק'ט ער איהר, צו-קיילט און צובייטלט זאל ער ווערען, דער שפעקולאנט, א פינסטער יאהר אויף איהם.

— אנגעהארעוועט פאר'ן תכשיט א מויער אויף יאטקע-גאס, אויסקרענקען זאל ער, דוד'ל גרונדפעסט. דער שוועס-טער טרייבט ער פון שטוב און שלאגט איהר אהן רחמנות.

א כאפטע יאטצן פון די „סאבאלקעס“ וואס דרעהען זיך ארום אלטען מארק, וואקסט אויס ווי פון אונטער דער ערד.

— א, מלכה די חסד'דעה'גע, אין מיליציע, אין מיליציע.

די אומגליקליכע טופעט מיט די פיס, פערקרימט דעם פנים, ווארפט זיך מיט די הענד, ברומט און יאמערט.

טאג-איין, טאג-אויס חור'ט זיך איבער דאס זעלבינע בילד“.

ווילדע חיות אויף דער פריי

וואס עס האט זיך אפגעטאן אין א פראנצויזיש שטעדטעל.

די פארשטעלונג פונ'ם „נייעם צירק“ אין סען-אמאן, א קליין שטעדטיל ביי ליל (פראנקרייך) איז שוין געווען געענדיגט. די צושויער זענען זיך רוהיג צוגאנגען א היים. אבער אייניגע האבען זיך גע-זעצט אויף דער טעראסע פון קאפעס און געטרונקען ביער.

פלוצלונג האט זיך דערהערט א מורא'-דיגער געשריי: „באהאלט זיך אלע! די לייבען און די טיגרען זענען ארויסגע-שפרונגען“.

אין דער אמת'ן: 8 גרויסע, פרעכ-טיגע לייבען און קעניגליכע טיגרען זע-נען ארויסגעלאפען פון צירק נאך דער פארשטעלונג.

טהיר און פענסטער האט מען באלד געשלאסען. אלע האבען זיך באהאלטען אין די קאפעס. מ'האט אראפגעלאזט די פארהאנגען.

אין גאס זענען געבליבען נאר די 10 ווילדע חיות, דריי צירק-לייאפער, אלע צירק-בעדינער און א פאר צעהנדליג פא-ליציאנטען, די גאנצע נאכט האט מען זיך בעמיהט די חיות צו כאפען.

לסוף האט מען בעוויזען איינציגווייז די חיות צו כאפען. דאס איז אבער גע-קומען נאכדעם ווי די צירק-בעדינער זענען דורך די חיות פערוואונדעט גע-ווארען.

ביי טאג איז נאך „בו ושלו“, א פרעכ-טיגער טיגער, געבליבען אויף דער פריי. מ'האט ארגאניזירט א גרויסען געיעג, אין וועלכען ס'האבען אנטייל גענומען העכער 100 מענשען. ענדליך האט מען דעם טיגער געפונען א באהאלטענעם אונטער די טרעפ. די קאנסיערזשקע, (הויז-וועכטערין) ווען זי האט דעם טיגער דערזעהן, האט פערשלאסען די טהיר און פערבאריקאדירט זיך. אפילו נאכדעם ווי מ'האט די חיה געכאפט, האט די קאנסיערזשקע אלץ מורא געהאט די טהיר צו עפענען.

די רענאמירטע שולע פאר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ

7-קלאסיגע
שולע
פון
פ. כאצענעלזאן
נאחומאב
גימנאזיום 6
צווישען נאוואמיעסקא
און וואלאדניא.

עס ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען
אין עלטער פון 7 ביז 14 יאהר
שילער און שילערינס.
א ספעציעלער פארבערייטונגס-קלאס פאר ענטוויקעלטע 6-יעהריגע קינדער. א גרויסער פראגראם פון העברעאיש און רעליגיעזע יודישע לימודים. די למודי-קודש ווערען געלערנט
אונטער דער הנהלה און השגחה
פון בער: המטען אלטען למדן
ר' בנימין יעקב כאצענעלזאן.

ביי דער שולע עקזיסטירט פאר קינדערלעך פון 3 ביז 6 יאהר
א פרעבל-שולע / Frebłówka.
פוילישע און העבראישע לידער און לייכטע געשפרעכען.
גימנאסטיק מיט מוזיק. רויטמישע טענץ. האנד-ארבייט.
אנפאנגס-לעהרע פון לעזען, שרייבען פויליש און עברי (דאווענען).

נאכמיטאג-שולע 50% ביליגער.
676 נאכמיטאג - פרעבלשולע.

איינשרייבונגען פון ר"ח אלול טאגליך פון 11 ביז 1 און פון 5 ביז 7 אווענד.

דער בעוואוסטער הערען-שניידער
M. ROGOŻIŃSKI
וועלכער האט געוואוינט אויף נאוואליפקי (?) 14, איז צוריקגעקומען און וואוינט איצט אויף 42 ,פעטריקאווער 42
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען און אויסגעפירט לויט די נייעסטע מאדעלען צו צוגענגליכע פרייזען.
ספעציאליסט: פעלץ-ארבייט. קומט איבערצייגט אייך! 1124

א פרוי, אדער א דינסט?

אינטערעסאנטער פראצעס אין מאסקווע.

אין מאסקווער בלעטער, געפינען מיר א בעריכט פון אן אינטערעסאנטען פא-מיליען-פראצעס, וואס איז פארגעקומען אין מאסקווער געריכט.

איינע א געוויסע פרוי גאריונאווא האט אנגעקלאגט אין געריכט דעם בירגער מאראן און זיין פרוי, א געוויסע ווערביצקאיא. אין איהר קלאגע בעהויפ-טעט גאריונאווא, אז זי איז אנגעקומען צו זיי אלס הויז-דינסט און האט אפגע-ארבייט ביי זיי פון דעם 1. אקטאבער ביז דעם 1. מאי. פאר דער גאנצער צייט האט זי אבער געקריגען בעצאהלט בלויז 20 רובעל. דעריבער פאדערט זי, אז דאס געריכט זאל צווינגען די אנגע-קלאגטע צו בעצאהלען איהר די איבע-ריגע סומע, וואס איהר קומט פון זיי.

די אנגעקלאגטע פרוי ווערביצקאיא האט אבער דערצעהלט אויפ'ן געריכט פאלגענדעס:

„מיין מאן, מארא, — האט זי געזאגט, — האט איינגעלאדען צו זיך גאריונא-ווא'ן, נישט אלס א דינסט אין הויז, נאר צו לעבען מיט איהר, ווי א מאן און פרוי. זי האט געוואוינט ביי אונז אין הויז אלס א מיטגליד פון דער פא-מיליע אהן געצאהלט“.

דער מאן, מארא, האט דערצעהלט די פאלגענדע געשיכטע:

נאכדעם ווי מיין ווייב, ווערביצקא-יא, האט מיך פערלאזען, בין איך גע-בליבען מיט דריי קליינע קינדער אויף די הענד. איך האב דעריבער בעשלאסען צו קריגען אן אנדער ווייב און איך האב געבעטען די בירגערין יעפימאנאווא, אז זי זאל מיר רעקאמענדירען עמיצען פאר דעם צוועק. זי האט עס מיר רע-קאמענדירט די גאריונאווא'ן, וועלכע האט איינגעשטימט צו ווערען מיין פרוי“.

פערענדיגט האט דער אנגעקלאגטער דערמיט, אז ער איז איצט „גרייט צו פערשרייבען זיך אלס מאן און פרוי מיט איהר“.

גאריונאווא, ווידער, האט ערקלערט, אז זי איז געווען ביי איהם א דינסט, וואס אנבעלאנגט די אינטימע בעציהונ-גען, וואס זענען געווען צווישען זיי, האט עס, לויט איהר מיינונג, קיין שייכות נישט צו דעם ענין.

דער געריכט האט ענטזאגט גאריונא-ווא'ן אין איהר פערלאנג, ווייל עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז זי איז נישט געווען קיין דינסט ביי מארא'ן, נאר א פרוי.

די „ווילנער“ אין בוקארעשט.

בוקארעשט, (י.ט.א.) דעם 1-טען אקטאבער הויבט ווידער אן איהרע גאסטראלען אין בוקארעשט די „ווילנער“ טרופע אונטער דער דירעקציע פון א. מאזא. די טרופע איז פערשטארקט גע-ווארען דורך דער ארטיסטין ווימאלינא, איינע פון די גרינדער פון דער „וויל-נער טרופע“. ס'וועלען קומען אויף עט-ליכע גאסטראלען די בעריהמטע אר-טיסטען מארעוועקי, גראנעק, לאנדאו, סאנדלער און באראטא.

„הבימה“ אין פאריז און בערלין.

בערלין, (י.ט.א.) די טרופע פון בעריהמטען מאסקווער העברעאישען טעא-טער „הבימה“ האט פערענדיגט איהרע גאסטראלען אין פאריז, וועלכע האבען איבערגעלאזען א טיפען איינדרוק אין די ברייטע אינטעלעקטועלע און אר-טיסטישע קרייזען. פון פאריז איז די „הבימה“ אנגעקומען קיין בערלין.

די גאסטראלען פון „הבימה“ אין בערלין וועלען זיך אנהויבען דעם 1-טען אקטאבער מיט דער פארשטעלונג פון אנ-סקי'ס „דבוק“.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אונגערליכע קרענקהייט. ספעצ. לונגען און הארץ-קרענקהייטען בעשטראלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.
18

טאלסטאי'ס אן'אייניקעל

אלם העלדין פון א ליבעס-אפערע.

פראג, די הויפט שטאדט פון טשעכא-סלאוואקיע, וואו עס לעבען יעצט פיל רוסישע אריסטאקראטען, וועלכע זענען אנטלאפען פון רוסלאנד, קאכט יעצט מיט סקאנדאלען, ליבעס געשיכטעס און גט-פראצעסען פון טאלסטאי'ס אן'אייניקעל, גרעפין ווערא ניקאלאיעווא טאל-סטאי, וועלכע וואוינט יעצט אין פראג און האט א פריזור-אנשטאלט פאר דא-מען.

ווערא ניקאלאיעווא איז די טאכטער פון טאלסטאי'ס טאכטער, גרעפין מאריא טאלסטאי, וועלכע איז געווען פערהיי-ראט צו פילאזאפאוו'ן. פאר די לעצטע פאר יאהר האט מאריא מיט איהר טאכ-טער ווערא געוואוינט אין פראג. דא האט ווערא טאלסטאי זיך בעקענט מיט א טערקישען סוחר ביט'ן נאמען אול-ברוק באקאפקו, וועלכער האט געהאט אין פראג א גרויסען געשעפט פון טע-פיכער און איז געווען זעהר רייך.

אט דער טערק איז זעהר אן'אינטע-ליגענטער און געבילדעטער מאן. אז מאריא פילאזאפאווא (טאלסטאי'ס טאכ-טער) מיט איהר טאכטער ווערא, זענען צוריק מיט א פאר יאהר געקומען קיין פראג, זענען זיי, ווי פיל אנטלאפענע רוסישע אריסטאקראטען, געווען זעהר ארעם און עלענד. מאריא פילאזאפאווא האט זיך בעשעפטיגט מיט געבען לעק-ציעס אין מוזיק, און איהר טאכטער ווערא, האט געגעבען לעקציעס אין דער רוסישער שפראך. צו איהרע שילער האט אויך געהערט דער טערקישער סוחר באקאפקו. ער האט דער טאכטער און דעם אייניקעל פון דעם וועלט-בעריהמטען שרייבער טאלסטאי פיל מאל ארויסגעהאלפען אין זייער מאטעריעלער נויט. דער טערקישער יונגערמאן ווידער פון זיין זייט, האט זיך געפיהלט זעהר געעהרט פון דעם, וואס ער איז בע-פריינדעט מיט דער בעריהמטער אריס-טאקראטישער פאמיליע טאלסטאי.

פון פריינדשאפט ביז ליבע צווישען יונגעלייט איז, ווי בעקאנט, בלויז איין שריט. און אזוי האט אונזער טערקישער סוחר אין א שעהנעם טאג זיך ערקלעהרט אין ליבע צו טאלסטאי'ס אייניקעל. ווערא האט זיין ליבע אנגענומען. אין א קורצער צייט ארום האט ווערא גע-הייראט מיט באקאפקו'ן לויט די מוזול-מאנישע רעליגיעזע הייראטס-געזעצען.

די ערשטע צייט נאך דער חתונה האט דאס פאר פאלק געלעבט זעהר גליקליך און צופרידען. באלד אבער האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די געמישטע הייראט איז אן'אומגליקליכע, און אז ווערא האט געהייראט דעם רייכען טער-קישען קויפמאן נישט אזוי צוליב ליבע ווי צוליב זיין גרויסען פערמעגען. דאס האט דעם טערקישען יונגענמאן אביסעל פערדראסען און פון דעם איז ענטשטא-נען א פערביטערונג אין דעם פאמיליע-לעבען.

וואס-זשע מוז אבער גאט? דארף זיך מאכען, אז דער טערקישער סוחר באנקראטירט און פערלירט זיין גאנצען פערמעגען און ער מוז פערקויפען די טייערע אויטאמאבילס, אין וועלכע זיין יונגע פרוי ווערא פלעגט מאהרען שפא-צירען. ער מוז אויך פערקויפען די שעהנע ווילעס, אין וועלכע ווערא האט געוואוינט, אום מיט דעם געלד צו בע-צאהלען זיינע חובות. דעם קלאפ האט ווערא נישט געקאנט איבערטראגען. זי האט נישט געקאנט פערטראגען מעהר נישט צו לעבען אין לוקסוס און אין רייכקייט. עס האבען זיך אנגעפאנגען פאמיליען-סצענעס און עס איז געקומען אזוי ווייט, אז ווערא איז ענטלאפען פון איהר מאן. זי האט שוין דעמאלט געהאט א 4-יעהריגע קינד, א יונגעלע, וועלכען מען האט א נאמען געגעבען סערגעי ניקאלאיעוויטש טאלסטאי.

אבער איידער ווערא איז ענטלאפען פון איהר מאן, האט זי פריהער זיך גע-האט פערליבט אין א טשעכישען יונגע-מאן, א פריזיער, מיט'ן נאמען טאמא-סיק, עס איז כמעט ווי זיכער, אז ווע-רא האט נאך פריהער הינטער איהר מאן, דעם טערק'ס פלייצעס, געפיהרט א לינקע ליבע מיט דעם פריזיער. און דערוס-טאקע האט ווערא'ס מאן, דער טערק, פערקלאגט זיין פרוי אין געריכט. פערלאנגענדיג א גט.

עס איז פארגעקומען א טענה-ציאנע-לער פראצעס אין פראג, ביי וועלכען מען האט זיך דערוואוסט פערשידענע ליבעס-געשיכטעס און סקאנדאלען פון ווערא ניקאלאיעווא. אבער אזוי ווי די הייראט איז געווען געשלאסען לויט די הייראטס-געזעצען פון דער מוזולמא-נישער רעליגיע, האט דער גט-פראצעס זיך געענדיגט מיט גארנישט. דערווייל אבער האט מען זיך דערוואוסט, אז דער טערקישער סוחר באקאפקו איז אויך נישט קיין גאנץ כשר'ע נשמה. עס האט זיך ארויסגעשטעלט ביים פראצעס, אז באקאפקו האט אין זיין היימאט, אין טערקיי, א פרוי מיט 3 קינדער, וועלכע ער האט פערלאזען.

דערווייל אבער האט זיך אנגעהויבען א קאמף צווישען דער פאר פאלק וועגען זייער קינד, דעם קליינעם סערגעי ניקאלאיעוויטש. דער פאטער וויל, אז דאס קינד זאל בלייבען ביי איהם און די מוטער וויל, אז דאס קינד זאל בליי-בען ביי איהר, ווערא וויל נעמליך, אז דאס קינד זאל זיך נישט רופען נאך זיין פאטערס טערקישען נאמען באקאפ-קו, נאר נאך זיין זיידענס נאמען, גראף טאלסטאי. דער פאטער אבער וויל דער-צו נישט דערלאזען, און ער טענה'ט, אז דאס קינד איז זיינס, און ער וויל, אז דאס קינד זאל טראגען זיין נאמען.

אין דער לעצטער צייט האט פאסירט פאלגענדעס: ווערא איז צוזאמען מיט איהר מוטער, איינמאל אין אווענד, ווען באקאפקו איז נישט געווען אין זיין וואוינונג, צוגעקומען מיט אן'אויטאמאביל צום הויז, זיי האבען גענומען דעם קליינעם סערגעי און זענען מיט איהם ענטלאפען. דער פאטער, וועלכער האט דאס קינד זעהר ליב, איז געווא-רען שטארק פערצווייפעלט און ער האט גענומען ארומזוכען, וואו ווערא מיט איהר מוטער האלטען דאס קינד. באלד האט ער אויסגעפונען, אז דאס קינד געפינט זיך אין א דארף אין א סאנא-טאריום. און איינמאל ווען דער קליינער סערגעי האט זיך געשפילט אין גארטען פון סאנאטאריום, איז זיין פאטער גע-קומען צופאהרען מיט אן'אויטאמאביל געכאפט דאס יונגעלע און איז מיט איהם ענטלאפען צוריק קיין פראג אין זיין וואוינונג. ווערא און איהר מוטער זע-נען יעצט ווידער געקומען קיין פראג און ווענדען אן אלע מיטלען דאס קינד ארויסצובעקומען פון דעם פאטער. יעצט האט ווערא, וועלכע איז ווידער זעהר פעראריטמט געווארען, געעפענט אין פראג מיט דער הילף פון איהר פריינד, דעם פריזירער טאמאסיק, א סא-לאן פאר פרויען, וואו זי בעשעפטיגט זיך אלס „שעהנהייטס-דאקטארשע“. אזוי שנעל ווי ווערא וועט זיך האבען גע-גט מיט איהר טערקישען מאן, וועט זי הייראטען טאמאסיק'ן.

אט איז אנ'אמת'ער סורפריז!

מיט אזא אויסגעצייכנטן טארט וואלט איך געוואלט אויף שבת פערשאפען פערגעניגען מיין פאמיליע, ווען איהר וואלט מיר אויסגעזאגט דעם סוד, ווי אזוי מ'מאכט עס. — — אך, זייער זעהר, ס'איז קיין שום סוד, די פארשריפט ווי אזוי צו מאכען דעם דאזיגען געשמאקען

קאווע-שאקאלאד-טארט מיט קרעם

זעגען אפגעדרוקט ביי דער זייט פון רעמעלע. אויסערדעם קענט איהר זיי געפינען, צוזאמען מיט אנדערע פארשריפטען, לויט וועלכע יעדע ווירטין קען בילינג אויסבאקען די בעסטע טארטען און ציאפטעס, אין דר עטקערס ביכעל.

צו בעקומען אין יעדען געשעפט.
אויב ס'האט אויסגעפעהלט, דארף מען שרייבען דירעקט לויט אדרעס.

Dr. A. Oetker, Oliwa.

ZNAK OCHRONNY

פארשריפט אויף געבעקס: 20 דעקא צוקער, 3 איער, 4 טיש-לעפעל וואסער, 10 דעקא ווייצען-מעהל, 10 דעקא ד"ר עטקער'ס מאנטשקע „גוסטין", ½ פעקעל ד"ר עטקער'ס באק-פראשעק „באקין", 1 פעקעל ד"ר עטקער'ס וואנילין-צוקער. פארשריפט אויף קרעם: ¼ ליטער מילך, 1 פעקעל ד"ר עטקער'ס שאקאלאד-לעגומין אין פראשעק 12½ דעקא צוקער, ¼ ליטער וואסער, 5 דעקא קאווע, 12½ דעקא פוטער, 2½ דעקא צערעס. צוגרייטונג פון געבעקס: 3 געלבלעך ווערען איינגעשלאגען מיט וואסער, צוקער און וואנילין-צוקער אויף פיאנע און מ'מישט צו ביסלעכווייז דאס מעהל און „גוסטין", פערמישט מיט „באקין". ענדליך מישט מען צונויף די מאסע מיט דער פיאנע פון ווייסעל און מ'באקט עס אויף א לייכטען פייער אין א טארט-בלעך. צוגרייטונג פון קרעם: אפקאכען גוט-געמאהלטע קאווע אין א ¼ ליטער וואסער און צוגרייטען פון דעם, צוזאמען מיט מעהל, צוקער און שאקאלאד-לעגומין — א בודינג, וועלכען מ'דארף מישען ביז צום אפקיהלען, דערוויל מישט מען אין פערלויף פון א ½ שעה 12½ דעקא פוטער און 2½ דעקא צערעס אויף פיאנע און מ'מישט-צו צו א לעפעל קאלטען שאקאלאד-פודינג. דעם אפגעקיהלטען טארט שניידט מען אויף 3 גלייכע רייהען און מ'לעגט ;עם איבער מיט קרעם. דעם אויבען און די זייטען בעשמירט מען אויך מיט קרעם און מ'בעפוצט זיך דערמיט דער אויבען.

Zastępca: JÓZEF MONTAG, Łódź, Północna 8, tel. 31-29.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 6½-7½
ד"ר רוזשאנער	הויט- און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2-12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	4-3 2-1.3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 7-5½
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-10
ל. פרוסאס	צאהן-ארצט	10-2
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	7-4

צאהן-פונדהיילונג, בעלייכטונגען, קווארצן, מאסטען, א או. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שפאטלער.
אנמעלדונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכט.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
היגיע איז ד"ר שטאם.

קארד-וועבער
גוטע יודישע קארד וועבער
אויף לייכטע ארבייט, פינדען בעשעפטיגונג ביי
פ. מארנוביץ,
פעטריקאווער 167.
1267

Pokój

mały, umeblowany, z niekrępującem wejściem, poszukiwany. Oferty z podaniem żądanej opłaty miesięcznaj należy składać w admin. niniejszego pisma dla „ABC",

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך

איך האב די עהרע מיטצוטיילען, אז איך האב מיין ביורא א רעגיסטרירט פון פעטריקאווער 18 אויף

17 פעטריקאווער 17

2-טען הויף, פארטער דורכגאנג זאכאדניא 52,
וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען
אלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאוו, קלאזולעס, ואבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, ארחאלאניעס, רעקורסען- וועגען קאנצעסיעס אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, בימעס פון אלע אפעלאציע-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזיעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
503
רעכט-קאנסולענט י. מאנעלא
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.
שנעל, רעעל און בילינג!

אכטונג, קאנקורענץ-פרייזען!
איז דער היגיענישער פריזיער-אנשטאלט פון
מ. קופקא פאלודניאווא 12

1) ראזירען מיט געלב וואסער 30 גר. 5) שערען פון דאמען 50 גר.
2) שערען—70 גראשען. 6) קאפ-וואשען 50 גר.
3) שערען יונגלעך מיט די מאשין 30 גר. 7) עלעקטר. מאסאזש פון געזיכט 50 גר.
4) „ „ מיט די שער 50 גר.

סאלידע בעדינונג! ערשטקלאסיגע ארבייט!
2046

זאל גאנץ לאדז וויסען,
אז דער גרעסטער אויסוואל פון
געבעטשטעהל
פון אייגענער טישלעריי, פערשידענע פאסאנען, אויך
זעמטליכע טאפעצירער-ארבייט, ווי: מאטראצען, קאזעטקעס, אטאמאנס, רונדע טישלעך, גאנדאלקעס, איז נור צו בעקומען אמביליגסטען מיט די בעסטע בעדינגונגען ביי
י. א. וואיטשעכאווסקי,
10 נאוואמיעסקא 10.

איך שרייב
ביטעס אין געריכטען, מלוכה- און קאמונאלע - אינסטאנצען ביורא פאר האנדעלס-אויפטראגן
„ARGUS" פעטריקאווער 90
רעכטע אפיצינע 1-טער שטאק.
סאלידע אויספיהרונג.

עלטסטער פעלדשער
י. בארנשטיין
צעגעלניאנא 51
צוריקגעקומען.
מאכט זעמטליכע איינשפריצונגען צו בילינע פרייזען. 1155

א שרכן
וועלכער פערקעהרט אין בעסערע הייזער קען זיך מעלדען ביי ש. ראחני, וואלבארסקא 33. 1266

א קוואליפיצירטער
שטריקער-
ארבייטער
זוכט א פאסטען.
אפערטען אין אדם ניספר.
אונטער „שטריקער". 1265

א שטוב
מיט א קוך
מיט עלעקטריע זאפארט איבערצוגעבען ערקינדיגן זיך אין אדמ. 1270

Dr. med. S. NIEWIAŹSKI
הויט און ווענערישע קראנקה. מענער-שוואכע
נעהמט אן פון 5 ביז 8 נאכמיטאג
שענקעוויטשא 34.

ווילסטו'גע נייהייט
פעלצווארען
אויף ראטעס
מענער און דאמען פעלצען אויך איינצעלנע פוטערלעך און גרויסען אויסוואהל
— — צו בעקומען ביי — —
I. SZWARCMAN
41 NARUTOWICZA 41 866
ס'ווערט אויך אנגענומע אלע ארט רעפעראטורען.

עלעקטרישע בעלייכטונג אין 5 טאג!
ווער עס וויל האבען עלעקטרישע בעלייכטונג שנעל און גוטע בעדינגונגען, אויף וועקסלען אדער קליינע ראטעס, זאל זיך ווענדען אין
ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNY
Piotrkowska 44 (אין הויף)
בעמערקונג: עס ווערען אויסגעפיהרט רעפעראטורען צו יעדער צייט.
912

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 38, טעל. 72-34
נעהמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12 ביז 2 מיטאג, אין דערהיים פון 6—8 אוונט, זונטאג—פון 11 ביז 12 מיטאג.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 63-37
אפען פון 9 פריה ביז 7 אבענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר בערשנער	קינדער-קראנקהייטען	12—9 5.30—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	12—10 6.30—5
ד"ר לובימאש	הויט- און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטונגע קר.	3—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	2½—1
ד"ר בערגסאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפר ד-שטערונגען ווי שטאטלען א. ז. וו. פאקען-שטעלע, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין, פלעגמא און בלוט.
2120
אימפונגען געגען שארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א
דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	9—2 נמ.
ד"ר לאזשינסקא סטאראסעלסקא	צאהן-ארצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, פאמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך מאנטיג זונטאג.

יעדער אינצינער האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נארוטאוויטשא 19
(דזיעלנא)
אין מעבעל געוועלב, (פרזשעט-וואג נגנג) שענקעוויטשא 29 ביי מיר איז שטענדיג פערט. געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.
1374

28 נאר 28 נאר 28
פערקויפט נישט אייער
מעבעל,
דיוואנעס, פעלצען, אנצינער, ניי-מאשינען או"וו, בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע
ה. לאזניק, בענעדיקטא 28
נאר איך צאהל די העכסטע פרייזען!
בעמ.: ביי מיר אויף לאגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד. פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראל!
28 נאר 28 נאר 28

Szkoła Przemysłowa
T-wa Szerzenia Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród Żydów w Łodzi
48 POMORSKA 48
אפטיילונגען: 1) מעכאנישע, 2) עלעקטראטעכנישע און 3) וועבעריי.
עס ווערען אנגענומען איינשרייבונגען פון קאנדידאטען אין 1 קל. שול-געלד בילינג, אונבעמיטעלטע און פעהיגע שילער געניסען פון הנחות.
1220

אנאנסען-פרייזן: פאר'ן מעקסט 15 גראשען, פריטאג 20 גראשען, אין טעקסט 20 גר. פריטאג 30 גראשען. נאכ'ן טעקסט 10 גר. פריטאג 15 גראשען. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 100 פראצ. טייערער. קליינע דער שטאט — 50 פראצ. טייערער. — פאר א מיל מעטער שורה

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש — 4.00 זלאטעס. אויף דער פראווינץ: א חודש — 6 זלאטעס. אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער — פאר'ן אונהאלט אין טערמין פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די ט-מיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביי נאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.